

VEREENIGING

TER BEOEFENING VAN DE KRIJGSWETENSCHAP.

1880—1881.

*Vergadering van Woensdag, den 24sten November 1880,
's avonds ten half acht ure.*

De VOORZITTER, de vergadering openende, zegt:

Mijne Heeren!

Aan de orde is de ballotage van nieuw voorgestelde leden.

De uitslag der stemming is, dat met algemeene stemmen als leden worden toegelaten de heeren: Jhr. F. W. B. Flugi van Aspremont, Gep. Kolonel O.-I. leger; J. François, 2^e Luitenant der Artillerie; L. W. van Hoek, 1^e Luitenant van het Reg. Grenadiers en Jagers; C. E. van Kesteren, Directeur Indische Gids; A. M. P. Krijger, Majoor der Artillerie O.-I. leger; Jhr. L. J. Quarles van Ufford, 2^e Luitenant der Cavalerie; G. P. G. A. Scherer, Kapitein der Artillerie O.-I. leger; Mr. J. J. Schmolek, Kapitein der Schutterij, allen te 's Gravenhage; en J. van Heulen, 1^e Luitenant der Artillerie, te Amsterdam.

De VOORZITTER verleent hierop het woord aan den heer F. DE BAS, tot het houden zijner voordracht over:

Het vraagstuk der cavalerie in Nederland en in Nederlandsch Indië.

De heer DE BAS:

Mijne Heeren!

Onder de jongst verschenen werken van blijvende waarde en de vlagschriften, Nederland's Oost-Indische Koloniën betreffende, verdienen inzonderheid de aandacht „Onze Indische Financiën” van den Oud-Minister de Waal, en de verhandeling van den gep. Generaal-Majoor Weitzel omtrent de bétéekenis en de geschiedenis onzer grondwettige voorschriften met betrekking tot de verdediging van Nederland en de overzeesche bezittingen. In de bundels van den heer de Waal zijn voor het leger vooral van belang de hoofdstukken, waarin de levende en de doode strijdkrachten worden besproken, welke dienaangaande op historisch gebied zeer belangrijke gegevens bevatten. Hetzelfde kan worden getuigd omtrent den arbeid van den Oud-Minister van Oorlog Weitzel. Achtende, dat de tijd nog niet is gekomen tot overweging van stellig geformuleerde wijzigingen in de Grondwet, bepaalde hij zich vooralsnog, als tijdgenoot van en publicist tijdens de mannen van 1848, tot uitleggen, ophelderen en beoordeelen. Duidelijk toont hij aan bij het onderzoek naar de verhouding, waarin het in Nederlandsch Indië aanwezige gedeelte der landmacht, waarvan art. 178 der Grondwet spreekt — d. i. de staande krijgsmacht — staat tot dien hoeksteen onzer wetgeving, dat de korpsen, die reeds in Februari van het jaar 1815 bestemd waren voor Oost-Indië en o. a. op den gedenkwaardigen dag van Waterloo als de Indische brigade stonden onder de onmiddellijke bevelen van Z. K. H. Prins Frederik der Nederlanden, één geheel uitmaakten met de krijgsmacht van den in 1813 herboren Staat. Voor Indië was mede bestemd het regiment huzaren n°. 5, dat na de vereeniging van de Noord- en de Zuid-Nederlandsche gewesten een nieuw nummer bekwam — n°. 7 —, en sinds den grondslag heeft gevormd van een korps, hetwelk, volgens ooggetuigen als de generaals de Stuers, van Swieten en de Belgische generaal Lahure, die van 1821 tot 1830 als Nederlandsch officier deelde in al de gevaren van de Indische expeditiën, op Celebes, gedurende de Java-oorlogen, later op Boni

en bij een 7-jarigen krijg te Atjeh luisterrijk heeft getoond, wat het ruiterwapen op Indische terreinen gedaan heeft en nog vermag. Reeds waren de namen van Tanggoeng, Bantoel, Tangkilau en andere roemvol geboekt in de geschiedenis van de Indo-Europeesche huzaren en de Bengaalsche lanciers, toen de organisatie van 24 December 1830 n°. 1 voor goed de éénheid der krijgsmachten in Europa en Indië verstoorde en een scheidsmuur optrok tusschen beide legers, zonder dat men echter één wettelijke bepaling kan aanwijzen, waarop die scheiding berust.

Tijdens den Java-oorlog telde de Indische ruiterij tot 797 paarden — met de hulptroepen ongeveer 1000 —; de organisatie van 1830 bracht hare sterkte op 520 paarden.

Vóór 1874 bestond het wapen in Indië enkel uit Europeanen, en was volgens de formatie van 1853 verdeeld in 8 compagniën ter sterkte van 36 officieren, 581 manschappen en 523 paarden. Daarbij zouden in tijd van oorlog nog worden gevoegd:

1°. 438 djaijang-sekars met 408 paarden, als twee afdeelingen, elke van 136, en 4 detachementen van 34 paarden; benevens

2°. 489 cavalieristen van de vorstenlanden en van Madura, van welke, naar ik meen, alleen de detachementen lijfwachten-dragonders behoorlijk bereden en onder de wapens waren.

Beiden, de djaijang-sekars en de lijfwachten-dragonders, behoorden tot de buiten het leger gevormde korpsen. De eersten, reeds opgericht door den Gouverneur-Generaal Daendels tot handhaving van het gezag der residenten en tot het bewaren der rust, waren uit inlanders saamgesteld en dienden uitsluitend voor politie, wachtdiensten en dergelijken. De lijfwachten-dragonders, allen Europeanen, deden dienst aan de hoven van Soerakarta en Djokjokarta.

In 1874 verlangde men de lijfwachten-dragonders en de djaijang-sekars beter te oefenen, en tot versterking van het wapen met de cavalerietot één korps te vereenigen. Om inmiddels de kosten niet grooter te maken, wellicht zelfs tot bezuiniging, verminderde het legerbestuur het aantal Europeanen en nam een belangrijk aantal inlanders aan bij de cavalerie. Zoodoende verkreeg men de tegenwoordige formatie der ruiterij ter sterkte van 40 officieren, 406 Europeanen en 669 inlanders, te zamen 1075 hoofden en 850 paar-

den. Het regiment bestaat thans uit den staf, zes veld-eskadrons, het depot op het eiland Java en een detachement te Makassar. De stoeterij van Malassoro — Zuid-Celebes —, in het algemeen bestemd om het paardenras in Indië te verbeteren, meer bijzonder om het leger van goede remonten te voorzien, wordt wél tot de cavalerie gerekend, maar maakt geen deel uit van het regiment, en is pas in 1879 opgericht.

Ongerekend den historischen band tusschen de cavalerie in het moederland, sedert 1815 zestien maal gereorganiseerd, en onze ruiterkameraden in Nederlandsch Indië, vermeerderden in de laatste jaren de gevaren, die beider bestaan gelijkmatig bedreigden, de sympathie tusschen de tweelingzusters. Terwijl reeds in 1867 hier te lande het 5de regiment dragonders was opgeheven, daarna de ontwerp-legerorganisatie van 1872 dreigde met de opheffing der te zwak geboren en diensgevolge teringlijdende reserve-eskadrons de laatste organieke sporen van het oude 5de uit te wisschen, moest de cavalerie voortdurend een ernstigen strijd voeren voor de handhaving van hare tegenwoordige sterkte.

Mét de voormelde reorganisatie van het regiment Oost-Indische cavalerie in 1874 begon eveneens de looden hand der bezuiniging onze Indische zuster te drukken.

Door de lijfwachten-dragonders te maken tot onderdeelen van het regiment cavalerie, en de djaijang-sekars te onttrekken aan de macht der residenten, had men de bestemming van beiden miskend en fouten begaan. De gevolgen bleven niet uit. Aan hun eigenlijk doel onttrokken en gesteld onder andere officieren, gaven sinds de djaijang-sekars aanleiding tot veelvuldige moeilijkheden, zoodat enkele detachementen zelfs moesten worden opgeheven. Te gelijkertijd rezen er van de zijde der residenten, aan wie men de djaijang-sekars had ontnomen, klachten betreffende onvoldoend personeel voor de vroeger juist door deze inlandsche ruiters verrichte politiediensten. Hier, bezwaren van wege de militaire autoriteiten om een deel der ruiterij op nieuw beschikbaar te stellen tot deze verrichtingen; ginds, de aandrang der civiele ambtenaren tot reorganisatie van het politiewezen, leidden ten slotte de regeering tot voorstellen, om een korps van

1200 bereden politie-agenten op te richten. Zag men zich dus genoopt op kostbare wijze de fouten van de reorganisatie der ruitery in 1874 te herstellen, als equivalent zouden bovendien die uitgaven worden gedekt door bezuiniging op dat wapen. Het koloniaal bestuur richtte namelijk in 1878 een aanschrijving aan de Indische regeering met het doel om de sterkte van de cavalerie geleidelijk te doen afnemen tot 13 officieren en 383 minderen. Het wapen zou dus door het eigen bestuur worden getiërceerd, als weleer onze nationale schuld door den Franschen overweldiger. Even onverwacht als de crisis intrad, verhieven zich snel en krachtig waarschuwende stemmen van de meest bevoegde autoriteiten in Indië, welke den bevolen maatregel achtten te zijn rechtstreeks in strijd met de belangen van Nederland en van zijne koloniën. Hare adviezen luiden, dat een betrekkelijk onbeteekenende besparing van kosten op het leger door vermindering van de ruitery ten einde daarmede een korps bereden politie-agenten te bekostigen, welke in tijden van oorlog nimmer tot steun der geregelde cavalerie kunnen optreden, niet *mag* strekken tot motief om Java en den Indischen archipel *onvoldoend verdedigd* d. i. *onverdedigd* te laten. De gevolgen van zoodanige vermindering zouden zijn, dat:

1°. de orde en de rust op Java en Sumatra door andere middelen niet beter kunnen worden gehandhaafd, dan door een doelmatig gebruik te maken van de thans beschikbare ruitery, waarvan ook thans een gedeelte, als vroeger de djaijang sekars, politie-diensten verricht;

2°. bij binnenlandsche rustverstoringen de andere wapens veeltijds te laat zullen komen om een spoedige uitbreiding van onlusten te beletten;

3°. in geval van expeditiën of bij oorlogen met inlandsche vorsten, troepen, die elders hoog noodig zijn, worden gebonden op Java en Sumatra; — en

4°. het leger bij een vreemden inval niet in staat zal zijn om zich behoorlijk te eclaireeren of tegen verrassing te beveiligen, en dus ten slotte zal moeten slag leveren onder ongunstige omstandigheden.

Terwijl wij met den geëerden schrijver van „Onze Indische Finan-

ciën" aanzionlijk verschillen van gevoelen omtrent de noodzakelijke sterkte van het N. I. leger, welke onzes inziens ook wel degelijk behoort te zijn berekend op afwering van een buitenlandschen aanval, vermeenen wij, dat die sterkte zelfs behoort te worden uitgebreid, ten einde het voor Indië onder alle omstandigheden mogelijk te maken om op eigen wieden te drijven. In zoo verre de samenstelling eener Indische brigade nog geen begin van uitvoering heeft verkregen; aangezien de sedert 50 jaar bestaande samensmelting van de vaste krijgsmacht en de militie in Nederland het ondoenlijk maakt om bij buitengewone omstandigheden tot spoedige hulp gebruik te maken van de grondwettige vergunning en de vrijwilligers te zenden naar de koloniën; eindelijk, wijl de grondwet verbiedt om de militie aldaar te bezigen, moet Indië zelf steeds over het vereischte aantal troepen beschikken. Alleen dan zal het N. I. leger steeds, volgens de grondbeginselen der leer van Clausewitz, zonder tijdverlies en met een maximum vermogen op het gunstigste oogenblik kunnen optreden. Trots de meest vrijzinnige staatkunde tot bevordering van den handel met alle natiën, kunnen wij ons zeer goed politieke verwickelingen voorstellen in Europa, waarbij een maritieme mogendheid de hand zal uitstrekken naar den begeerlijken buit van Insulinde. Napoleon's tocht naar Egypte in 1798 en de expeditie van Engeland in Abyssinië wederspreken het beweren van den Oud-Minister de Waal, als zou een vijand met niet meer dan 20 à 25 000 man op Java kunnen landen. Al telden de Engelsche strijdkrachten aan combattanten slechts 14500 man, zetten te Zula toch 62000 man en 55000 dieren (paarden, olifanten enz.) voet aan wal. Zoo lang een dergelijke operatie uit Britsch Indië naar Java mogelijk blijft, zijn op Java voor den handelschaps —, den verkenningsdienst en andere onmisbare verrichtingen, die eigenaardig tot de taak der ruitery behooren, 800 à 900 paarden onmisbaar, evenals 16 à 1700 paarden voor het veldleger in Nederland; wanneer men althans wil voorkomen, dat de krijgsmachten in Indië en in het moederland bij gemis aan ooren en oogen, hardhoorende en bijziende en dus ongeschikt worden, om bij een eventueelen buitenlandschen aanval hare taak naar behooren te volbrengen.

Hoewel de paarden der Indische ruitery klein zijn — ruim 4 voet — beschrijft men ze ons als raspaarden, die wellicht meer „Ausdauer” bezitten dan de paarden der cavalerie in het moederland. Het moge waar zijn, dat de kleine taille, diens-tengevolge de kleinere massa van de Indische cavalerie paarden, ze in een nadeelige verhouding stelt bij den schok van grootere en dus zwaardere paarden der Europeesche ruiters: daarentegen maakt het gehalte van de Indische paarden ze bij uitemendheid geschikt voor den verkennings- en kondschapsdienst. Massa's ruitery, die den vijand aan alle zijden beschermen, kunnen bij een overzeesche expeditie moeilijk worden verwacht. Om bij dien verkenningsdienst en in de bergpassen aan vijandelijke ruiters den doortocht te beletten, zal de Indische cavalerie veeltijds gebruik moeten maken van het gevecht te voet. Harerzijds zal ze er steeds naar streven, om den indringer langs weinig bekende paden van ter zijde te naderen en te verkennen. Een voldoende aantal inlanders bij de cavalerie, welke het terrein en de taal beter kennen dan de Europeanen, zullen bij een oorlog op Java met een buitenlandschen vijand uitstekende gidsen vormen ten einde de Europeanen, die bij de inlandsche bevolking vooral ontzag inboezemen, den weg te banen om snel voorwaarts te gaan. Een overmatig aantal inlanders bij de cavalerie schijnt echter niet oordeelkundig. Men zeide ons, dat b. v. de bewoners van Celebes niets liever zouden wenschen, dan zich eventueel te meten met Javaansche cavaleristen.

Met ingenomenheid mag men er op wijzen, hoe reeds het jongste Koloniaal Verslag voorspelde, dat de crisis, waarin het zusterwapen in Indië sedert twee jaar verkeert, een gunstig verloop beloofde te nemen. Het verslag vermeldt (1) „dat de bezwaren, die het legerbestuur tegen het voormelde plan had ingebracht, daarop hebben doen terugkomen, terwijl tevens — naar aanleiding van een voorstel om in elk geval het cavalerie-detachement te Makasser te behouden — aan de Indische Regeering werd verzocht om over de vroeger voorgestelde inkrim-

(1) Koloniaal Verslag van 1880, bl. 26.

ping van het regiment tot op 2 Europeesche eskadrons, nader hare gedachten te doen gaan”

Daaruit bleek dus, dat de regeering het initiatief had genomen tot een terugtred op den weg, welke inderdaad anticipeerde op de eerst later vast te stellen nieuwe samenstelling van het Nederlandsch Indische leger.

De hoop, welke wij aanstonds putten uit deze regeeringsverklaring, is ten volle vervuld door het antwoord van Z.E. den Minister van Koloniën in de zitting der 2de Kamer van de Staten-Generaal op Donderdag jl. (18 November) aan onzen kundigen militairen afgevaardigde ter Staten, den heer Kool. Het warme optreden van dien volksvertegenwoordiger, door den heer Mr. Keuchenius gesteund, voor de belangen van het Indische krijgswezen en het ongeschonden behoud, des noodts tot uitbreiding van de Nederlandsch Indische cavalerie, werd alleen geëvenaard door de ridderlijke verklaring van den Minister van Koloniën, die niet aarzelde om op vroeger gekoesterde denkbeelden tot vermindering van het wapen terug te komen. De sterkte van de cavalerie, d. i. van een groot deel der offensieve kracht van het Nederlandsch Indische leger, zal dus niet worden verminderd!

Reeds een vluchtige studie van de denkbeelden, welke in verschillende tijden hebben voorgezeten omtrent de verdediging van Indië, gaf ons den indruk alsof daarbij wel meer, maar zeker niet minder cavalerie zou noodig zijn, dan waarover men thans beschikt. Zoover wij weten is een eigenlijk stelsel van verdediging voor Indië nog niet aangenomen. Even goed als in Nederland, hebben vroeger in Indië en op Java de metselstratégen veel kwaad gedaan, en is dikwerf de sterkte der levende strijdkrachten uit het oog verloren bij de keuze van te versterken punten en den aanbouw van onevenredig uitgebreide vestingen en sterkten, die daarna weer werden gesloopt, van onwaarde verklaard of tot andere doeleinden gebruikt. Toch was dit dan juist gezien om versnippering der strijdkrachten te voorkomen. De vestingbouw van Soerabaja, de geïsoleerde en onverdedigde maritieme positie van Onrust — nu een gemakkelijke prooi voor den aan-

valler —, de nuttelooze bouw van Gombong, de thans tot magazijn en gevangenis herschapen forten van Batavia en Samarang — het laatste op een landingspunt nabij moerassen —; enz daarentegen de te lang uitgestelde uitvoering van het goede beginsel tot verdediging van Midden-Java, toonen aan, dat ook Indië éénmaal zijn schadelijke vestingen bezat, en dat ook daar niet immer naar een vaste methode aan het vraagstuk der verdediging is gearbeid. En wenschte niet het hoofdbestuur in 1870 op nieuw verdediging van Batavia?

In den regel achten wij het onderhoud van voldoende levende strijdkrachten *het eenige, tevens het meest practische, altijd bruikbare en minst kostbare middel van defensie*. Zoo lang het verdedigingsplan voor Indië — wij bedoelen daarmede Java en Sumatra — niet is vastgesteld, mag ook, consequent oordeelende, een daarop berustende organisatie van het leger niet worden verwacht, en blijft de aanwijzing van de rol, die elk wapen, dus ook de cavalerie, tot de verdediging zal hebben te vervullen, wat de Engelschen noemen „a leap in the dark.” Wanneer het echter nu reeds is te voorzien, dat bij het meest gehuldigde beginsel d. i. de verdediging van Midden Java met Kadoe als centrum, gepaard met waarneming van de voornaamste kustplaatsen, enz. de tegenwoordige sterkte van de cavalerie in Nederlandsch Indië onvoldoende is, dan veroorloof ik mij, hoewel geen deel uitmakende van de Indische krijgsmacht, in den boezem Uwer Vergadering, welke rijke vertakkingen heeft ook in Insulinde, een woord van hulde te brengen aan 's Konings raadsman, die, onder goedkeuring van den troon, bereids het vraagstuk der cavalerie in Indië heeft beslist. Zich beroepende op de uitmuntende verdediging van dit onderwerp in het Indisch militair tijdschrift (1) en op veelvuldige bewijzen der laatste jaren, dat het ruiterwapen, behoorlijk gewapend en goed aangevoerd, uitnemende diensten kan bewijzen, verklaarde de Minister het wen-

(1) Lees „De reductie der Nederlandsch-Indische cavalerie”, jaargang 1880, afl. 2 en 3 — door den kapitein van den generalen staf, L. Swart, en andere artikelen.

schelijk, dat de tot nu toe aanwezige macht aan cavalerie in Indië *blijve bestaan*.

Geen beter bewijs kon ik U bieden, Mijne Heeren! voor het overvloedige van dit gedeelte van mijn voordracht, dan de beslissing, welke bereids door de regeering in het belang van het Indische zusterwapen is getroffen. Dat ik deze hoogst belangrijke aangelegenheid niettemin besprak, geschiedde alléén, wíl ik mij daartoe reeds vóór eenige weken, dus lang vóór de beslissing in ons geëerbiedigd Parlement, had verbonden.

Veel langer dan in Indië duurt de crisis voor de ruitèrij in Nederland. Scherp was dikwerf de strijd, welke werd gevoerd om een belangrijke inkrimping van het tegenwoordige getal veldeskadrons te bezweren, en om te waarschuwen tegen een tactische indeeling, welke niet op juiste krijgskundige beginselen berust.

De Fransch-Duitsche krijg in 1870 en 71 en de val van het tweede Fransche keizerrijk, de Russisch-Turksche oorlog met den zegetocht van Gurko van den Balkan naar de Bosphorus en de noodlijdende Turksche fondsen, eveneens de werkzaamheid der Britsche cavalerie in Afghanistan, hebben duidèlijk aangetoond, dat de werkkring der cavalerie wél aanzienlijk is uitgebreid, doch dat hare beteekenis zoomin in Europa als in Indië is verminderd. Even als de toenemende uitwerking der vuurwapens wijzigingen in de vechtwijze van de infanterie en de artillerie noodzakelijk heeft gemaakt, zijn ook voor de werkzaamheid der cavalerie grootere afstanden geboden, en eischen hare moeilijke maar volkomen afgebakende taak, juiste en spoedige waarneming, besluitvaardigheid en een krachtige aanvoering.

De door de cavalerie te vervullen taak is tweeledig; hare hoofdverrichting is de verzekering van de veiligheid van het leger, welke wordt uitgeoefend in strategischen zin en op verderen afstand (1 à 2 dagmarschen voorwaarts) door talrijke geheel zelfstandige afdeelingen met ondersteuning van rijdende artillerie; op korteren afstand, tot de onmiddellijke beveiliging en ondersteuning der andere wapens, door enkele ruitèrafdeelingen. De eerstgenoemden moeten na en gedurende den waarnemingsdienst zoo noodig weerstand kunnen bieden aan 'svijands ruitèrdrommen om zijn opmarsch te vertragen. Op het slagveld

werken beiden, de cavalerie-brigaden of divisien en de divisie-cavalerie, mede tot de overwinning.

Ons geconcentreerd verdedigingstelsel zou eer *vermeerdering* dan *vermindering* eischen van het getal eskadrons, waartoe de Nederlandsche cavalerie na de organisatie van het jaar 1867 is teruggebracht. Het getal veld-eskadrons werd daarbij bepaald op 16, doch op een onvoldoende sterkte van 116 paarden, terwijl de instelling van de ongelukkige reserve-eskadrons, waarmede inderdaad een nuttig doel werd beoogd, als gevolg hunner te zwakke samenstelling een doodgeboren vrucht bleek te zijn, zoodat nimmer de veld- of de reserve-eskadrons het getal tot den velddienst geschikte paarden bereikten, welke de organisatie had aangegeven. Bij de eerste bijeenkomst in dit jaar werd ons de taak ontvouwd van de artillerie tot verdediging van de vesting Holland; een volgende maal zullen wij vernemen, op welke wijze de infanterie in en vóór de Nieuwe Hollandsche waterlinie zal optreden. Welnu, ten einde de verdediging van de Nieuwe Hollandsche waterlinie te bevorderen en tijd te winnen voor de andere wapens, om den weerstand aldaar onder de gunstigste omstandigheden voor te bereiden, ligt het terrein van waarneming, waarschijnlijk ook het gevechtsveld van onze ruitery op den rechter IJssel-oever, in Noord-Brabant of op de Veluwe.

De Minister van Oorlog wees daarop, toen Z. E. bij de nieuw ontworpen samenstelling van de cavalerie bedong, dat de organisatie gelegenheid moest bieden om bij het eventueel ontstaan van oorlogsgevaar, aanstonds ongeveer 1400 ruiters in strijdvaardigen toestand aan de grenzen te vereenigen. Met de daaraan toe te voegen 2 batterijen rijdende artillerie en op geschikte punten ondersteund door eenige infanterie, zal deze troepenmacht moeten dienen om den ongestoorden en spoedigen afloop der mobilisatie te beschermen. Zij moet het doordringen van kleine vooruitgezonden vijandelijke troepenafdeelingen in eenig gedeelte van het land beletten; de opkomst van de verlofgangers der militie uit die streek dekken; voorts den opmarsch des vijands verkennen en berichten omtrent zijn sterkte en voornemens trachten in te winnen.

Om aan deze aanvankelijke eischen bij een eerste opstelling

nabij de grenzen te voldoen, wil de regeering, dat de cavalerie zoowel als de rijdende artillerie, in staat zij, om op het *eerste bevel* op *volledige* sterkte uit te rukken.

Reeds bij een zeer matige berekening wijst de kaart op den rechter IJssel-oever, in het Maas-Waalsche en in Noord-Brabant 20 tot 30 verschillende plaatsen aan, alwaar de waarneming van de toegangen tot de belangrijkste terreinafscheidingen in het oosten en het zuiden meerendeels reeds op den eersten dag van de mobilisatie door zelfstandige ruiterafdeelingen moet aanvangen. De patrouillegangen en het onderhoud der gemeenschap onderling zullen aanstonds overmatige krachtsinspanning van ruiters en paarden vorderen, terwijl immer ondersteuningstroepen in de nabijheid moeten blijven. Voor andere gedeelten van ons land, als voor de waarneming op de kust en voor aflossing blijft dan *niets* beschikbaar. Voorts is het een algemeen erkende waarheid dat het cavaleriepaard eigenlijk vóór het 7de levensjaar nog geenszins bestand is tegen de vermoeienissen van den velddienst, zoodat het in 'slands financieel belang zou zijn om de paarden van 5 en 6 jaar te tellen *boven* de sterkte van de veldeskadrons. Inderdaad berust elke berekening der sterkte van het wapen, waarbij voormeld feit niet wordt in aanmerking gebracht, op een grondslag, waarvan de kostbaarheid bij groote verliezen en door een aanzienlijk versterf der paarden na elken veldtocht zal in het oog springen. Overweegt men bovendien, dat de samenstelling en de dislocatie der naastbijzijnde legerkorpsen van den oostelijken nabuur het mogelijk maken om binnen 4 dagen — wellicht reeds vroeger — minstens 3000 ruiters, door rijdende artillerie ondersteund, langs beide oevers van den Rijn over de grenzen te werpen; terwijl België — een oorlog in zuidelijke richting tot voorbeeld nemende — in vergelijking van ons leger te velde beschikt over ongeveer de dubbele getalsterkte aan cavalerie: dan vermoge men in de aanhangige maatregelen alleen de noodzakelijkheid te eerbiedigen om de uitgaven voor het D. v. O. te houden binnen de grenzen door onzen financiële toestand geboden, wanneer aan het getal van 15 eskadrons voor het veldleger en 2351 paarden voor het geheele wapen moet worden vastgehouden.

Die maatregelen bestaan, volgens Bijlage I, in de smelting der 4 thans bestaande regimenten tot 3, te samen met 15 veld-eskadrons, één eskadron ordonnansen, 3 depots en de rijsschool, zonder dat echter het aantal paarden en bijgevolg de totale sterkte van het wapen eene noemenswaardige vermindering (slechts een 20-tal paarden) ondergaan; voorts, in een belangrijke inkrimping van het getal officieren bij elk regiment (voor het geheele wapen 6 hoofdofficieren, 5 ridmeesters en 18 luitenants).

Als cavalerist het diep betreurende, dat het wapen op nieuw zal worden verminderd op een wijze, welke herinnert aan het jaar 1843, toen de cavalerie 50 officieren moest missen, en aan 1867, toen meer dan 20 officiersplaatsen vervielen, zijn wij toch der Regeering dankbaar, dat althans het *cijfer der cavalerie-paarden* nagenoeg onveranderd wordt gehandhaafd. De mannen van de bezuiniging quand-même, welke hadden gehoopt, dat de Minister, alléén toegevende aan hun aandrang in zijn ontworpen ruiterorganisatie veel verder zou zijn gegaan tot inkrimping van het wapen, zoodat in tijd van vollen vrede meer huzaren zouden zijn gesneuveld dan wellicht in een bloedigen veldtocht: die mannen zijn teleurgesteld. In plaats van met betrekking tot de cavalerie te gelijken op dien forsch gespierden richter van Israël, die met één vochtig ezelskinnebakken duizend Philistijnen versloeg, verklaart de Minister onversaagd en met volle overtuiging, dat de sterkte van de ruiterij bereids tot een minimum is gedaald, hetwelk niet *kan* worden overschreden zonder de eischen der landverdediging te benadeelen. Het verhoudingscijfer van de ruiterij tegenover de andere wapens houdt rekening met den eigenaardigen toestand onzer terreinen, waaraan Nederland zijn naam ontleent, en is bereids kleiner dan bij nagenoeg alle andere legers van Europa. Toch vreezen wij, dat geene Regeering nu of later genegen zal worden gevonden om het getal van 2350 cavalerie-paarden te verhoogen.

Is het dus in het belang der schatkist plicht om de sterkte van de bereden wapens tot het strikt noodzakelijke te beperken, en vormt daarvoor in ons land het getal van ongeveer 2350 cavalerie-paarden de Rubicon, dan behoort meer dan ooit de organisatie

op deugdelijke tactische gronden te steunen; dan zij men er zeker van, met de beschikbare kaders in de goede aanvoering der regimenten en der onderdeelen te kunnen voorzien; dan mogen waarborgen worden gevraagd, dat, zooals de Regeering op den voorgrond stelt, de cavalerie in staat zij, om op *het eerste bevel* op *volledige sterkte* in *strijdvaardigen* toestand uit te rukken.

Krachtige hulpmiddelen tot bevordering van een snelle mobilisatie der ruitery vormen de voorgenomen dislocatie van de veld-eskadrons in de onmiddellijke nabijheid der grenzen en de oprichting van een afzonderlijk eskadron voor den ordonnansen-dienst. De legering van het gros der cavalerie aan den IJssel en in Noord-Brabant maakt het mogelijk om enkele afdeelingen binnen weinige uren hare standplaatsen nabij de grenzen te doen bereiken.

Een eveneens belangrijke verbetering waardeeren wij in de bestemming van een afzonderlijk eskadron voor den ordonnansen-dienst, zoodat voortaan de ordonnansen niet meer uit de veld-eskadrons behoeven genomen te worden, doch deze hunne volle sterkte zullen behouden. De voordeelen, aan deze afzonderlijke formatie verbonden, zijn meermalen en van verschillende zijden, laatstelijk in onze vergadering van den 29sten October 1879 breedvoerig ontvouwd, zoodat elke nadere uitweiding daaromtrent overbodig is. Mits doelmatig voorbereid, kan de afdeeling ordonnansen in tijd van oorlog nog belangrijk worden uitgebreid, b. v. door aan jongelieden van meer goeuden huize, rijke boerenzoons en andere gunstelingen der fortuin, de gelegenheid te bieden om op hun eigen paarden hun militieplicht — wellicht bij een nieuwe schutterijwet ook hun schutterplicht — persoonlijk te vervullen.

Namen wij gretig de gelegenheid waar om de lichtpunten te noemen van de ontworpen organisatie, daarentegen achten wij de samenstelling der eskadrons ter sterkte van 120 paarden *onvoldoende* — behalve in België tellen overal elders de eskadrons 130 paarden en meer —; en belijden wij eerbiedig maar met al den moed onzer overtuiging, twijfel aan de mogelijkheid, om bij de te zwakke samenstelling der depots, de bestemde afdeelingen op *het eerste bevel* op een *volledige sterkte*

aan de bedreigde grenzen te vereenigen. Voorts wenschten wij wel voor onze kameraden in lageren subalternen rang een gunstiger verhouding tot den rang, dien wij de eer hebben te bekleeden.

Al wilden wij aannemen — hetgeen echter bij de ontworpen dislocatie en de indeelling per depot van slechts 20 oude paarden op een valsche onderstelling berust —, dat op den eersten dag der mobilisatie bij de veld-eskadrons 120 paarden present zijn, dan zullen na aftrek van het gewone procent van $\frac{1}{3}$ $\frac{1}{10}$ aan kreupele en zieke paarden, waardoor de uitrukkende sterkte dus reeds wordt 114 paarden; voorts na aftrek van 12 man kader buiten het gelid en van 5 oppassers tot het geleiden van handpaarden, de pelotons hoogstens uitrukken op het onvermijdelijk noodige getal van 12 rotten. Bij het geringste verlies daalt echter de sterkte der pelotons beneden dat cijfer.

Maar wij durven niet aan een uitrukkende sterkte van 114 paarden te gelooven, zoo min bij de nieuw ontworpen als bij de tegenwoordige organisatie der ruitery. Hoewel uit den aard der zaak geheel onkundig omtrent de methode van oefening der manschappen on africhting der remonte-paarden, die bij de invoering der nieuwe organisatie zal worden gevolgd, schijnen de organieke cijfers er op te wijzen, dat de oefening der miliciens waarschijnlijk zal plaats hebben bij de veld-eskadrons, de oefening van de vrijwilligers en de africhting der jonge paarden bij het depot. Van invoering van het eskadron-stelsel, waarbij elk eskadron zijn eigen jonge manschappen en paarden krijgt, de oefening en de africhting geschieden bij de onderdeelen, als bij onze cavaleriekorpen van 1819—1830 en van 1839—1851, kan bij de handhaving der depots en hunne van de andere eskadrons verwijderde dislocatie, geen sprake zijn. Voor de africhting der remonte alléén zijn de depots te sterk aan kader, en waren reeds een 10-tal oude paarden voldoende. Daarentegen zouden voor de oefening op den tegenwoordigen voet van alle aankomende manschappen, vrijwilligers en miliciens, thans te samen ongeveer 200 per jaar, minstens 50 oude paarden bij het depot beschikbaar moeten zijn. Overigens behoort een vergelijking van het depot- en het eskadron-stelsel niet tot het heden avond

besproken onderwerp: onverschillig óf men zij voorstander van het één of van het andere stelsel, wordt dientengevolge het getal paarden te velde met geen enkel vermeerderd.

Wij nemen dus als waarschijnlijk aan, dat alléén de mili-ciens, welke op een vast tijdstip opkomen, zullen worden geoefend bij de veld-eskadrons, de vrijwilligers bij het depot. Daar de oefeningstijd van den man ruim een half jaar bedraagt en rekenende op twee lessen per paard in de rijbaan — eigenlijk een rijkunstige ketterij! —, zijn voor 80 vrijwilligers per jaar reeds $\pm$ 30 à 40 oude paarden noodig. Wijl nu in de sterkte van het depot slechts 20 oude paarden zijn begrepen, moeten de ontbrekende 20 à 30 — wij rekenden 10 oude paarden noodig bij de africhting en voor het kader bij enkele oefeningen — uit de veld-eskadrons worden gedetacheerd, zoog. in verzorging gegeven, en daalt dus de sterkte van 114 paarden per eskadron in gewone tijden onvermijdelijk tot 109 paarden. De bedoelde paarden worden dan uit de respectieve garnizoenen gedetacheerd naar de depots te Haarlem, Leiden, Amersfoort of elders en zullen bij plotseling dreigend oorlogsgevaar eerst terugkomen, als de onderdeelen, waartoe ze behooren, reeds naar de grenzen zijn vertrokken. Hetzelfde geldt voor de bij de Koninklijke Militaire Akademie gedetacheerde paarden.

Een ander nadeel, zal als gevolg van het onvoldoend getal oude paarden bij de depots — thans worden daartoe uitsluitend bestemd paarden, gesignaleerd als *ongeschikt voor den velddienst* — bij uitvoering van het regeeringsvoorstel worden in het leven geroepen, in zoo verre er alsdan $\pm$ 100 oude paarden moeten worden afgevoerd, die thans de kern vormen tot oefening der rekruten in het rijden. Dat overgangstijdperk zal een paar jaar duren, totdat in de ontstaande behoefte door jonge paarden is voorzien.

Doch er is meer.

Bij berekening van het depot op 100 jonge paarden is wellicht voorbijgezien, dat de africhting der remonten niet precies één jaar, maar gemiddeld 18 maanden, voor enkele paarden 2 jaar en nog langer duurt. Dit cijfer van $1\frac{1}{2}$ jaar is de gemiddelde tijdduur, gedurende welke bij één onzer regimenten 360 remonte-

paarden van 1873 tot 1879 bleven bij het depot, alvorens als afgericht bij de veld-eskadrons over te gaan. Wanneer dit waar is, dan vermindert de sterkte van de veld-eskadrons nogmaals met 10 paarden, en daalt het boven berekende cijfer van 109 paarden tot 100, zoodat de pelotons slechts 10 rotten zullen tellen. Bij de organisatie van 27 Dec. 1851 bedroeg dan ook de sterkte van de depots voor 4 eskadrons in tijd van oorlog 155 paarden..

De oorzaken, welke bij de tegenwoordige samenstelling der onderdeelen ad 116 paarden aanleiding geven, dat de eskadrons in vollen vrede zelden meer dan 80 tot 90 paarden uitbrengen, zullen bij de nieuwe organisatie en als gevolg der te zwakke samenstelling der depots in nog hoogere mate invloed uitoefenen. Hoewel thans de organieke sterkte van het depot bedraagt 80 paarden, waarbij ongeveer 75 jonge, telt o. a. het depot bij het regiment huzaren hier ter stede in garnizoen meer dan 200 paarden, terwijl gedurende de laatste 10 jaren bij een gemiddelde werving van 130 vrijwilligers en indeeling van 90 tot 100 miliciens per jaar, voor de instructie der vrijwilligers en miliciens noodig bleken gem. 112 tot 115 paarden per dag.

Men zal tegen ons beweren aanvoeren, dat de meest gevorderde 5 en 6-jarige paarden bij mobilisatie aanstonds bij de veld-eskadrons kunnen worden ingedeeld. Hoewel in vrede de grootste zuinigheid behartigende, zouden wij er zeker niet tegen opzien, om, als de oorlog vóór de deur staat, de meeste inspanning te vorderen van de ruitery, desnoods met opoffering van de paarden. Maar afgezien van de bezwaren, waartoe onvolwassen paarden aanleiding kunnen geven, moeten ze in elk geval van het depot worden aangevoerd. Met het vervoer en de indeeling zullen 2 of 3 dagen verlopen; in dien zelfden tijd heeft de aanvaller de grenzen reeds overschreden, is wellicht na een kortstondige waarneming de gevechtstoestand reeds ingetreden: doch onze eskadrons zullen incompleet blijven, en een derde paarden minder tellen dan die des vijands. Als gevolg van de onvoldoende organisatie zal het gevecht onder ongunstige omstandigheden moeten worden aangenomen. De

overvalling van Hannover in 1866 en de val van de Welven strekken ons tot waarschuwing!

Verlangt men bij het tot heden gevolgde stelsel van remonteering zekerheid om ten allen tijde op het *eerste* bevel met *vollallige* eskadrons van 120 paarden uit te rukken, dan behoort ook het aangenomen cijfer van 2350 paarden met 140 à 150 paarden te worden verhoogd, en het getal paarden in africhting te worden berekend op 441 (1). Telt men bovendien de 6-jarige paarden, als nog niet op volle kracht, boven de sterkte der veld-eskadrons, dan zou het getal benodigde paarden klimmen tot 27 à 2800.

Buiten eenigen twijfel zouden wij een dergelijke verhooging van het getal paarden bij de cavalerie tot uitvoering van het tegenwoordige regeerings-ontwerp, voor het wapen de gelukkigste oplossing achten, van het reeds te lang hangende vraagstuk waarbij tevens de sterkte der eskadrons op 130 tot 140 paarden zou kunnen worden bepaald en een betere organisatie worden gegeven aan de depots. Toen wij in 1872 eenige denkbeelden ontwikkelden omtrent het zuivere eskadronstelsel, bedoelden wij vooral de invoering van een stelsel, hetwelk doelmatiger én beterkoop zou zijn dan een als thans onvolledig depotstelsel. Om bovendien de pelotons te brengen op 16 rotten, zouden 2660 paarden zijn noodig geweest d. i. 310 meer dan thans zijn aangenomen. En toen ik in de bijeenkomst van 29 Oct. '79 sprak van een ander stelsel, waarbij de africhting der remonten plaats hebbe bij het depot, van de ruiters bij veldeskadrons — inderdaad het stelsel, hetwelk de Regeering nu in hoofdtrekken schijnt te willen volgen — dan ware het mogelijk, om bij de tegenwoordige sterkte der cavalerie 15 eskadrons te brengen op een nitrukkende sterkte elk van ongeveer 124 paarden: maar, men lette wel op, bij een legerorganisatie op den grondslag van den verplichten persoonlijke dienst, vervulling van den ordonnansendienst door vrijwillig dienenden van goeden huize met eigen paarden, met een veranderde militiewet, zonder afzonderlijke samenstelling van de rijksschool, enz.

(1) Thans zijn ruim 40 paarden van de bereden wapens aan de rijksschool gedetacheerd. Zie voorts de becijfering op bl. 79.

Wanneer het leger echter wordt samengesteld op een geheel anderen grondslag, d. i. met behoud der dienstvervangings; terwijl wij ons geen illusiën durven maken, dat het getal paarden boven het thans voorgestelde cijfer van 2350 zal worden verhoogd, dan achten wij het vooral praktisch om te berekenen, hoeveel paarden er bij het nu aangenomen regeeringscijfer onmiddellijk te velde kunnen worden gebracht.

Daartoe moeten worden afgetrokken van het getal van

2351 paarden

in africhting $\frac{1}{16} \times 2351 = 441$ paarden (1)

voor 3 regimentsstaven

— zie Bijlage II . . $3 \times 7 = 21$ „

voor het eskadron ordon-

nansen 120 „

voor de rijsschool . . . 40 „

oude paarden bij de depots,

minstens $3 \times 32 = 96$ „

voor de Kon. Mil. Aka-

demie 12 „

— ongerekend de toenemende behoefte aan paarden bij het toenemend aantal cadetten, zoodat er nu reeds een 50-tal paarden van de verschillende regimenten bij de K. M. A. zijn gedetacheerd — zijnde te samen 730 paarden.

Voor de veld-eskadrons blijven er dus slechts 1621 paarden over: ontoereikend om 14 eskadrons uit te brengen van 4 pelotons ad 12 rotten, en niet voldoende voor 12 eskadrons, wanneer de pelotons op 16 rotten worden gebracht. In beide gevallen wordt, wanneer men als tactische éénheid vasthoudt aan het eskadron van 4 pelotons, het *getal* eskadrons te klein voor de landsverdediging. Wanneer bovendien voor elke divisie infanterie 1 eskadron wordt bestemd, dan blijven er voor den kondschapsdienst op de grenzen, daarna om 's vijands opmarsch te vertragen, hoogstens 10 eskadrons beschikbaar. Nu geven

(1) Voor 2339 paarden bij het wapen en 12 paarden bij de Kon. Mil. Akademie bedraagt de remonte, ad $\frac{1}{3}$'s jaars, 294 paarden: rekende gemiddeld op 18 maanden verblijf bij het depot, wordt het getal paarden in africhting $\frac{1}{16} \times 2351 = 441$.

wij grifweg toe, dat het behoud van het land niet staat of valt met één eskadron meer of minder. Hoe wel het dan ook tot zekere hoogte van ondergeschikt belang is, of tot den strategischen dienst de cavalerie in 15 of in 16 veldeskadrons wordt onderverdeeld, achten wij toch wel degelijk hare taak onuitvoerbaar, wanneer het getal éénheden b. v. tot 12 of tot 10 zou dalen. Ook daarom hopen wij, ook op grond van de speciale verkenningen, die, sinds 10 jaren zijn geschied, dat onverschillig hoe de cavalerie worde samengesteld, aanstonds *alle* veldafdeelingen, zonder er één achter te laten, naar de bedreigde grenzen zullen worden gezonden. Wanneer onze ruiterkorpsen aldaar hun plicht hebben gedaan, des noods met groote opofferingen, dan zullen zij ruimschoots de renten hebben opgebracht van het kapitaal, hetwelk aan hun onderhoud en aan hun voorbereiding gedurende den vrede is ten koste gelegd.

Moge een indeeling in slechts 12 eskadrons voldoen aan de eischen van een snelle en volledige mobilisatie, daarentegen ware dergelijke vermindering van het getal zelfstandige eenheden rechtstreeks in strijd met de belangen der landsverdediging, waarvoor de Regeering terecht minstens 15 eenheden noodig acht.

Om nu aan beide voorwaarden zooveel mogelijk te gemoet te komen, zien wij geen ander middel, dan om onze ruitery in te deelen in een grooter getal tactische éénheden, elke van geringere sterkte dan die der tegenwoordige eskadrons, maar de éénheden dan ook dermate samen te stellen, dat zij op het eerste bevel ter volledige sterkte kunnen nitrukken.

Men begrijpe ons wél. Wanneer wij die voorstellen vrijmoedig aan Uwe Vergadering onderwerpen, dan geschiedt dit niet, wijl wij daaraan de voorkeur geven boven 15 compleete en strijdvvaardig uitgerust eskadrons met 60 pelotons, desnoods van niet meer dan 12 rotten: maar uitsluitend uit vrees, dat met een getal van 2350 paarden geen 60 behoorlijke pelotons *kunnen* worden geformeerd.

Inzonderheid in de eerste dagen van den oorlog is waarneming op een groot aantal punten noodzakelijk, waartoe men voor elke standplaats van eenig belang in eerste linie minstens

moet kunnen rekenen op één peloton: de kleinste gesloten afdeeling, welke onder een eigen aanvoerder nog eene zelfstandige rol kan vervullen. Algemeen wordt het getal van 12 volle rotten aangenomen als de minste sterkte van het peloton tot het verrichten van den veiligheids- en den kondschapdienst; met drie dubbele vedetten en één post voor het geweer voor de veiligheid, komen er dan reeds ruiters te kort voor de patrouilles. Neemt men aan, dat althans overdag in de veiligheidsdienst door andere voorzorgen kan worden tegemoet gekomen dan door vedetten, terwijl de kondschapdienst door patrouilles geschiedt, dan is een minimum van 12 rotten, doch ook geen ruiter minder, juist voldoende. Het belangrijke overzicht van de vredes-oefeningen der cavalerie in Duitschland, Rusland, Oostenrijk en Frankrijk in 1879 in den 6den jaargang van von Löbell's „Jahresberichte", waarschuwt op nieuw tegen elke methodische uitvoering van den veiligheidsdienst, maar stelt dringende voorwaarden aan den taak der verkenningen. Niet ten behoeve van enkele vedetten meer, maar uitsluitend omdat de sterkte van het peloton door verliezen spoedig beneden het getal van 12 rotten zal dalen, achten wij met velen een uitrukkende sterkte van 16 rotten per peloton, en dus een vredessterkte der eskadrons van $\pm$ 150 paarden, wenschelijk als waarborg om steeds pelotons van 12 rotten te velde te behouden. De Pruisische generaal von Colomb (1) vraagt daartoe reeds 18 rotten per peloton, zich beroepende op de ondervinding, doch uitsluitend van groote en langdurige oorlogen. Tegenover dit gevoelen staat de opinie van anderen, die meenen, dat voor de weinige dagen, gedurende welke onze ruitery zelfstandig moet ageeren, de pelotons met 12 rotten het veld zullen houden, terwijl ernstige verliezen eerst in latere dagen zullen intreden, wanneer deze geen storenden invloed op de oorlogskansen uitoefenen.

Wijl het niet aan ons toekomt om in dit geschil den Paris-appel

(1) Beiträge zur Geschichte der Preussischen Kavallerie seit 1808 von E. von Colomb. General Lieutenant und Kommandant von Kaschl. — 1880.

toe te wijzen, becijferden wij twee ontwerpen (Bijlage II), het ééne met pelotons van 12, het andere met pelotons van 16 rotten. Ten voordeele van het eerste ontwerp pleit de mogelijkheid om bij 1621 te velde beschikbare paarden het getal pelotons te vermeerderen tot 54, tegen hoogstens 48 pelotons van ongeveer 16 rotten. Ten voordeele van het andere ontwerp stemt de grootere sterkte van de kleinste onderdeelen. Ook voor pelotons van 12 rotten moet men minstens rekenen op 30 paarden, als: 24 in-, 3 buiten het gelid en 3 voor $\frac{1}{10}$ verlies. Ons in de eerste plaats grondende op het getal van 30 paarden per peloton, zouden wij de 54 pelotons wenschen samen te voegen op de wijze als in Bijlage II is vermeld tot 18 afdeelingen, elke van 3 pelotons — o. a. ook de formatie van de Zweedsche cavalerie — vormende te samen als bij het regeeringsontwerp is bedoeld, 3 regimenten. Met 16 rotten per peloton becijfert de Bijlage — doch nauwlijks en met moeite — 24 zelfstandige afdeelingen, eenige overeenkomst biedende met de vroegere formatie van de Zwitsersche ruitery. In het eerste geval wordt elke tactische éénheid 90 paarden sterk — *het getal waartoe de veldeskadrons, als door de regeering voorgesteld, naar alle waarschijnlijkheid toch zullen versmelten*; in het tweede geval rukt elke éénheid uit met 70 paarden.

Inderdaad komt men op die wijze terug tot de vroegere indeeling van de cavalerie in compagniën, zijnde afdeelingen van 70 tot 90 paarden, elk aangevoerd door een ridmeester, welke formatie bij de Nederlandsche ruitery eerst bij K. B. van 10 Maart 1841 na den vrede met België, bij de Oost-Indische cavalerie pas vóór 6 jaren is afgeschaft en vervangen door het eskadron als tactische éénheid. Inmiddels zouden wij aan de voormelde tactische eenheden, hetzij van 3 of van 2 pelotons, geenszins den naam van compagniën, maar die van *kornetten* wenschen te geven. Wijl nagenoeg gansch Europa onder de benaming van eskadron verstaat een afdeeling van 130 paarden en meer, schromen wij, ten einde in den oorlog niet aan onze wapeneer te kort te doen, een zelfden naam te geven aan afdeelingen van 90 paarden: een geheel andere éénheid, hoogstens gelijkende op een sterk half eskadron onzer naburen. In dit

opzicht wenschen wij niet het voorbeeld te volgen van de Nooren of van de Helvetiërs, die aan afdeelingen van 90 en van 100 paarden, in twee of drie pelotons, een naam gaven, welke daaraan niet toekomt.

Wat de naam en de beteekenis betreft van het *eskadron* als tactische éénheid bij de ruitery, zijn deze afgeleid van het Italiaansche woord *squadron* en van het Latijnsch *quadra*, ter aanduiding van de nagenoeg vierkante slaghoopen, waarin de ruitery reeds in vroege tijden werd opgesteld. Eerst Karel V in Duitschland en Lodewijk XIV in Frankrijk formeerden de ruitery in eskadrons, langen tijd samengesteld uit 3 pelotons, elk van 35 tot 40 paarden. De functie van „chef d'escadron”, overeenkomende met die van bataljoncommandant, werd pas in 1774 in Frankrijk ingevoerd. Aan de merkwaardige verzameling van aantekeningen en bescheiden betreffende onze ruitery, toebehoorende aan den heer ridmeester-adjutant A. C. Bn. Snouckaert van Schauburg, mochten wij ontleenen, dat de benaming van eskadron eerst na het jaar 1752 bij de ruitery van de Republiek der Vereenigde Nederlanden voorkomt. Vóór dien tijd leest men zoowel bij de infanterie als bij de cavalerie uitsluitend van compagniën. Deze naam is afgeleid van het fransche *compagnon*, eveneens aan het Latijn ontleend. Anderen leiden de benaming af van het Grieksch *pennon*, een lang puntig uitlopend vaandel, waarop zich in de middeleeuwen bevonden de zes kwartieren van den edelman als bewijs van zijn adeldom, om welk veldteeken de vazallen zich schaarden. Later werd de benaming van compagnie voor beide wapens meer gebruikt in administratieven zin; doch te velde en als tactische éénheid gold voor het voetvolk de benaming van vendels, voor de ruitery die van kornetten. Deze laatste benaming is afkomstig van de Spaansche *corneta*, zijnde een hoekig uitgesneden standaard, — in het Fransch „*étendard à cornes* —, welke elke zelfstandige ruiterafdeeling meevoerde, waarbij de jongste officier als standaarddrager den naam droeg van kornet.

Vóór de roemrijke verrichtingen van de Bataafsche huzaren, de Hollandsche kurassiers en de lancers van Renno, Mascheck en anderen in Noordholland gedurende de Napoleontische

veldtochten in Duitschland, Spanje en Rusland; vóór de te Quatre Bras en te Waterloo behaalde lauweren door Collaert, Trip, van Merlen en Coenegracht; door de huzaren van Boreel en het 10de lancers de Posson gedurende den Tiendaagschen veldtocht — kranste zooveel roem de kornetten van Prins Maurits van Oranje en de Staatsche ruitery, dat wij bij een andere samenstelling van het wapen gaarne aan onze ruiterafdeelingen een naam zouden zien teruggeven, welke, minder uitheemsch dan die van eskadron, herinnert aan de gouden eeuw van onzen nationalen bloei.

Een eerste maal vonden wij den naam van kornet gebezigd in een instructie van Prins Maurits ter aanduiding van een ruiterafdeeling van 100, ook van 75 paarden: dus voor tactische eenheden ter sterkte van ruim een half eskadron kurassiers, in tegenoverstelling van de sterkte der vijandelijke ruiterafdeelingen, welke meestal naar het aantal lansen werden geteld. Prins Maurits van Oranje, dien ook Denison en Brix in hunne internationale geschiedenis der ruitery rangschikken onder de groote hervormers op het gebied van de krijgskunst en wiens legers dienden tot krijgsschool voor gansch Europa, volgens Duitsche schrijvers eveneens voor de vorsten van het huis Hohenzollern. Prins Maurits dan nam de kornet aan als tactische éénheid voor de cavalerie. Reeds in een werk van 1615 (1) treffen wij het verhaal aan der heldendaden van den Engelschen ridmeester Sir William Russell, die in de gevechten tijdens het beleg van Zutphen tusschen Parma en Robert Dudley Graaf van Leicester, aan het hoofd van zijn kornet even geducht huis hield onder de Spanjaarden, als in 1815 de wegens zijn moed en lichaamskracht beroemde kleine luitenant Habetz onder de officieren van een bondgenoot, die den draak hadden durven steken met de vreemdsoortige hoofdtooisels van de Hollandsche ruitery. Prins Maurits zelf behaalde in 1597 bij Turnhout met 10 kornetten een luisterrijke overwinning op 5000 man voetvolk en 500 ruiters van Varax. Lodewijk Gunther van Nassau vervolgde in 1600

(1) Stove, Annals, etc.

met de Staatsche kornetten de overmachtige Spaansche ruitery tot onder de muren van Nieuwpoort. Tijdens den Munsterschen oorlog dreef de ridmeester Welevelt met 68 man bij den huize Nettelhorst in Overijsel 5 compagniën vijandelijke cavalerie terug. Koning Willem III van Engeland, de onversaagde tegenstander van den half-god Lodewijk XIV tevens Holland's grootste Stadhouder, monsterde meermalen de Staatsche kornetten en de Britsche ruit-compagniën op de Teteringsche heide (1) ter plaatse, waar thans elk jaar de cadetten kampeeren alvorens Ouwerkerk, Ittersum, Zuylestein, Athlone, Obdam en andere bevelhebbers bij Neerwinden, later bij Ramelics en elders met de Nederlandsche ruitery den bloem der Fransche cavalerie overhoop wierpen. Nog tijdens Seydlitz en Zieten was de benaming van kornet, uit de Hollandsche krijgsschool overgenomen, bij de ruitery van Frederik den Grooten in zwang. Eerst na dit gouden tijdvak van het huzarisme zien wij den naam van kornet plaats maken voor dien van eskadron: inderdaad niet anders dan de samenvoeging van twee compagniën of kornetten, in massa beter tegen den schok bestand maar minder snel en beweegbaar dan de kleinere drommen, waarmede prins Maurits soms de Spanjaarden overviel, „Zieten *aus dem Busch*” de Pandoeren verraste.

In onderscheid met alle Europeesche legers heeft alleen Engeland voor zijn cavalerie de organisatie in compagniën behouden; Zwitserland behield ze alleen voor de guides. In het anno 1876 nieuw verschenen reglement „Regulations for the instruction and movements of Cavalry” vormt de „squadron” van 36 rotten, in twee „troops” verdeeld, den grondslag voor de regiments- en de brigade evolutiën. In zoo verre de eskadrons formatie ter sterkte van 130—150 paarden pas is ingevoerd in een tijd, toen de rol van de ruitery vooral overwegend was geworden bij het gevecht, mag het een punt van overweging uitmaken, óf het niet beter ware, nu de hoofdbestemming van het wapen niet meer ligt *op* maar *buiten* het slagveld, bij kleine

(1) Journaal van Constantijn Huygens; uitgave van het Historisch Genootschap te Utrecht, 1876.

mogendheden als Nederland met een weinig talrijke cavalerie, een kleinere ruitermacht als tactische eenheid aan te nemen.

De waarneming zal met kleine afdeelingen spoediger en op meer punten te gelijk kunnen geschieden, de marsch zal worden versneld, de verrassing bevorderd. Overal en snel te verschijnen als een nevel aan den horizon en weer als schimmen te verdwijnen, is op nieuw de taak geworden van de ruitery, waarbij het meer aankomt op stouthed, vastberadenheid en snelle bewegingen, dan op talrijke scharen. Bij de ontzaglijk vermeerderde vuurwerking der andere wapens en de keuze van tot het gevecht der cavalerie minder gunstige terreinen, kunnen kleine zelfstandige afdeelingen sneller optreden dan groote, en zullen zij in de zeldzame gevallen, waarbij zij den kamp met de infanterie moeten wagen, minder verliezen lijden. Bij afzonderlijke ontmoetingen zullen twee kornetten, toevallig te samen zijnde, in getalsterkte de meerderheid hebben op één eskadron onzer naburen, terwijl twee kornetten een vijandelijk eskadron gemakkelijk van twee zijden of verrassend kunnen aantasten en ten aanval overgaan, alvorens de tegenpartij zal zijn geformeerd. Onze kansen op partiële voordeelen vermeerderen op die wijze. Wanneer ten slotte de gevechtstoestand is ingetreden, kunnen de kornetten vereenigd samenwerken als thans kleine eskadrons, tenzij men verkiesze ze twee aan twee tot grootere slaghoopen te vereenigen.

Wanneer men dus bij de ruitery den naam geeft van tactische éénheid aan de kleinste afdeeling, welke zelfstandig tot waarneming kan worden aangewezen en des noods den strijd alléén voeren, dan zien wij niet in, waarom daartoe niet op nieuw bij een andere formatie *de kornet* zou worden gekozen. Meer dan bij het eskadron van 4 pelotons, staan bij kornetten van twee en van drie pelotons de ruiters onder den onmiddellijken invloed van den aanvoerder. Ongerekend andere voordeelen en eigenaardigheden, die verbonden zijn aan de formatie der tactische éénheden uit 3 pelotons, betogen wij, dat een onderverdeeling der cavalerie volgens het drietallig stelsel volkomen past bij de *ternaire* verdeeling, die de Regeering heeft ontworpen, tot samenstelling van het

veldleger ad $\pm$ 30 000 man in 3 divisien, elke van 3 regimenten infanterie, met 3 regimenten ruitery en 3 regimenten veld-artillerie — 3 stukken veldgeschut op 1000 man — 2×3 compagniën trein, 3 compagniën genie-troepen en 3 compagniën hospitaalsoldaten.

Als gevolg van de formatie onzer ruitery in 18 of 24 zelfstandige éenheden, zou tevens naar onze bescheiden meening de onderlinge verhouding der subalterne officiersrangen verbeteren. Met betrekking tot de ontworpen vermindering van het getal hoofdofficieren, waartegen zeer gegronde bezwaren zijn aan te voeren, onthouden wij ons overigens van elk oordeel, ten einde den schijn van een *oratio pro domo* te voorkomen en om het herhaalde verwijt te ontgaan, dat een ontwerp, waarbij meer hoofd-officieren worden gevraagd, in den regel afkomstig is van een kapitein, terwijl een luitenant-organisator steeds streeft naar meer kapiteinsplaatsen. Hoewel de Bijlage II met opzicht tot de te vervullen speciale betrekkingen de hoofd-officieren eenigszins ander verdeelt, is het regeerings-getal van 11 hoofdofficieren onveranderd overgenomen.

Naarmate van de verdeling in 24 of 18 kornetten bevat ons voorstel 12 of 6 ridmeesters *meer* tegenover 12 of 6 luitenants *minder* dan het regeerings-ontwerp; dit is het gevolg van het vermeerderd aantal zelfstandige eenheden en van de toevoeging aan elk regiment van een ridmeester voor speciale diensten. (1)

Als een der zwakke zijden van het thans aanhangige voorstel beschouwen wij eerbiedig, bij mobilisatie een te kort aan officieren voor den dienst van ordonnansofficieren bij de divisien en voor speciale diensten als uitzending tot bijzondere opdrachten, waarneming en verkenningen door afzonderlijke officieren van enkele ordonnansen vergezeld, enz. welke verrichtingen eigenaardig tot den kondschapsdienst behooren en waarop ons Velddienst Voorschrift bij het onderwerp „eigen waarneming” met nadruk wijst. Om bij eigen waarneming goed te zien, is studie en een zekere mate van ervaring noodig, zoodat in den

(1) Behalve voor andere verrichtingen, kan deze bij een nieuwe schutterijwet in vrede bestemd worden tot oefening van schutters te paard in de groote steden.

regel van jonge ridmeesters tot soortgelijke opdrachten betere uitkomsten mogen verwacht worden dan van officieren in jongeren rang. Al weder waarschuwe men tegen het overmatig en op al te verren afstand uitzenden van enkele officieren: maar reeds voor enkele ondernemingen van dien aard komt men bij het regeeringsvoorstel officieren te kort. Dergelijke opdrachten zullen vooral in de eerste dagen van den oorlog voorkomen. Men moet dan ridmeesters vóór de eskadrons wegnemen en vervangen door de oudste luitenants; de plaats van dezen wordt echter ingenomen door onderofficieren, wier gehalte en kennis te kort schieten tot de aanvoering van een peloton bij den kondschaps- of veiligheidsdienst. Bij de uitzending van zelfstandige kornetten met vier of drie officieren zijn de kansen der waarneming gunstiger, dan bij de uitzending b. v. van halve eskadrons, waarbij de eskadrons-commandant niet altijd meegaat maar somtijds bij de achterblijvende pelotons zal moeten blijven. De ritmeester voor speciale diensten zou in tijd van oorlog tot voormelde zelfstandige verrichtingen uitstekende diensten kunnen verrichten. Bij behoud der eskadrons ware tot de oefening der militiens één luitenant meer per eskadron wenschelijk; doch elke vermeerdering van het getal luitenants maakt voor hen de promotie nog ongunstiger. Eveneens tot aankoop van paarden en voor remonte-commissiën bij uitbrekenden oorlog mag meer deskundige kennis worden verwacht in den ridmeestersrang. „Last not least” worden voor het wapen door een gunstiger verhouding van de ridmeesters tot het getal luitenants de kansen verbeterd op jonge aanvoerders. Bij de eischen der rijkunstige beweging, den geest van voortvarendheid en van initiatief, welke de ruitery stempelt tot het wapen der snelheid bij uitnemendheid, is vooral jeugd noodig. Toen Zieten op 45-jarigen leeftijd tot generaal-majoor werd aangesteld, schreef zijn biograaf „niet te vroeg, maar ook niet te laat” Maar bij een zoo aanzienlijke vermindering van het getal ritmeesters, als bij het regeeringsontwerp, is het te verwachten, dat het meerendeel onzer cavalerie-officieren hunne beste jaren in den luitenants-rang zullen doorbrengen, en niet vóór 40-jarigen leeftijd — wij

meenen 10 jaren te laat — tot het zelfstandige ritmeesters-commando worden geroepen. Dit is tegen het belang van den Staat. Een Fransche spreuk zegt te recht: „L'activité qui fait tout à la guerre, n'est le partage que de la jeunesse et de la vigueur”.

De onweersaanbare zin tot het „voorwaarts”, welke den huzaren-aanvoerder behoort te kenmerken en waarmede deze al zijn onderhebbenden moet weten te bezielen, behoort bij de officieren op alle wijzen te worden opgewekt en bevorderd. Om dien goeden geest te onderhouden vormt bevordering van de luitenants tot den zelfstandigen rang van ridmeester, waaraan zulk een schoone taak is verbonden, een krachtige prikkel. Men houde daarmede rekening in het belang van het individu, meer nog in het welbegrepen belang van den Staat. Langdurige teleurstelling leidt tot hypochondrie en slechte spijsvertering: kwalen, welke Staat en leger al heel wat kwaad hebben berokkend. De huzarenkoning Frederik de Groote was daarvan dermate overtuigd, dat hij ééns in jaren van slechte promotie eigenhandig als troostend randschrift stelde op het request van één zijner beste huzaren-officiëren, hetwelk een jeremiade inhield over de slechte bevordering „empfehle Geduld und *Rhabarber!*”

Onzesinziens zal het minder ontmoediging stichten bij het wapen, wanneer men bij beperking van het aantal luitnantsplaatsen gedurende eenige jaren geen officieren aanstelt dan wanneer de promotie voor de jongeren langen tijd moet stilstaan totdat het overcompleet aan officieren is uitgestorven. Hetzelfde is geschied na de inkrimping van het wapen in 1843; van 1847 tot 1852 zijn toen bij het wapen geen nieuwe officieren aangesteld. Meerendeels is het daaraan te danken, dat niettegenstaande herhaalde vermindering, onze cavalerie heden jongere hoofdofficiëren telt dan vóór eenige jaren. Bij de reorganisatie van 1867 verminderde wel het aantal ridmeesters en luitenants: maar daarentegen werden er twee hoofdofficiëren meer bij het wapen aangesteld.

Bij verdeeling van het wapen in kornetten zal het onderofficiërs-kader volgens Bijlage III met enkele opperwachtmeesters en fou-

riers worden vermeerderd: daarentegen wordt een vrij aanzienlijk getal andere functiën bezuinigd. Bij beide formatiën wordt op de uitgaven voor het wapen een bezuiniging verkregen: bij een formatie in 18 kornetten van rond f 48000, bij 24 kornetten van ongeveer f 5000. Niet om onze vluchtige ontwerpen aanneemelijker te maken, maar om de vraag te beantwoorden naar de daaraan verbonden financiële gevolgen, dienen deze cijfers, waarbij de militie niet is medegerekend. Wijl wij gelooven, dat de sterkte van de cavalerie uitsluitend wordt beheerscht door de gelden, welke daarvoor beschikbaar zijn, zou een besparing van f 48000 in een vrij aanzienlijk getal paarden kunnen worden omgezet.

De tijd ontbreekt, om het tegenwoordige stelsel van remonteering, eveneens om bij mobilisatie de uitvoering van de Wet van 1866 tot de opvoeding van paarden te bespreken. Voor de remonteering zouden wij gaarne de schoolwet zien toepassen en een inrichting van opvoeding voor 3 en 4 jarige paarden in de legerplaats bij Milligen openen. Tot de aanschaffing van paarden in oorlogstijd valt na de laatste wijzigingen van voormelde wet in 1877 nog zeer veel te doen ter voorziening in de behoefte aan ruim 4000 viervoetige kameraden, wier hulp tot aanvoer der munitiën, tot verpleging en verzorging en velerlei andere diensten onmisbaar is.

Wanneer ik alzoo, M. H! de besproken voorstellen aan Uwe Vergadering onderwerp, verlang ik daarmede, na de parlementaire besprekingen der laatste dagen, aan het zusterwapen in Nederlandsch-Indië alleen een blijk te hebben gegeven van de warme belangstelling, welke elk rechtgeaard Nederlander behoort te bezielen voor de Indische Maatschappij, voor de dappere, de aanzienlijke en schitterend gelauwerde krijgsmacht, welke 's Konings gezag zoo krachtig weet te handhaven in gindsche grootere helft van ons vaderland. Als officier in 's Konings dienst en gedurende een nog korte loopbaan ruimschoots in de gelegenheid gesteld om veel te leeren op kosten van den Staat, achtte ik het een plicht om bij de naderende oplossing van het vraagstuk der cavalerie in Nederland, de vruchten dier

studie, toegepast op dat wapen waartoe ik de eer heb te behooren, neder te leggen op het outer onzer Vereeniging, welke geen ander doel kent dan de bestendiging van 's Lands onafhankelijk bestaan door samenwerking van alle krachten en beoefening van een der rijkste en meest omvattende takken van wetenschap.

De Voorzitter. Namens de vergadering zeg ik den geachten kundigen spreker dank voor zijne belangrijke verhandeling, die in de hoogste mate van actueel belang is en die getuigt van veel studie, waardoor het gesproken woord veel nut kan stichten. Men kan misschien met den spreker in opinie verschillen. Dit zal blijken uit de discussien, die straks na de pauze zullen geopend worden.

Na eenig verwijl wordt de vergadering hervat en de discussie geopend.

De heer DE NEVE. Ik behoef zeker niet te zeggen, dat ik de belangrijke rede van den geachten spreker met aandacht heb gevolgd, inzonderheid het eerste deel. Als officier van het Indisch leger breng ik den spreker er dank voor, dat hij dit onderwerp hier ter sprake heeft gebracht.

Een kleine opmerking wensch ik echter te maken. Als ik den heer de Bas wel begrepen heb, dan was zijne conclusie, dat het ongeschonden voortbestaan van de Indische kavalerie ingevolge de jongste kamerdebatten als verzekerd kan worden beschouwd.

Het spijt mij te moeten zeggen, dat ik het moeilijk eens kan zijn met die conclusie. Ik heb hier het *Bijblad* voor mij en ik lees daarin o. a. het volgende:

„Door een hoofdamtenaar aan mijn departement is een zeer belangrijk werk verricht, dat een enormen arbeid heeft gekost: eene geschiedenis van alle organisaties en van alle veranderingen in de verschillende wapens gebracht. Dit werk wordt thans door mij onderzocht, en wellicht zal een spoedige vaststelling der organisatie daarvan het gevolg zijn.

„*Dáárop wacht ook de zaak der cavalerie.* De heeren Kool en

Keuchenius hebben beiden gewezen op het nut van dat wapen. Op dit oogenblik is de cavalerie vrij beperkt, en overleggingen, onder mijn bestuur in 1876 gevoerd, hebben het denkbeeld van vermindering doen ontstaan. Indertijd ging ik uit van het denkbeeld om een deel der cavalerie, dat afgeschaft zou worden, te bezigen voor de politie. Het is inderdaad waar, dat aan den Gouverneur-Generaal indertijd geschreven is dat, in afwachting van de formatie van het leger, het corps cavalerie niet moest worden aangevuld, opdat men te gemakkelijker tot het nieuwe cijfer zou kunnen komen. Ik erken dat ik zelf het initiatief heb genomen om daarop *eenigszins* terug te komen. Ik vond het niet rationeel om, als het ware, de cavalerie te laten uitsterven, vóórdat men omtrent de formatie van het geheele leger had beslist. Het is daarom dat ik bevelen heb gegeven om met de gewone aanvulling voort te gaan.

„Ik moet bekennen in het gevoelen te deelen van den geachten spreker uit Arnhem, dat ook in het Indisch militair tijdschrift is verdedigd, dat de tot nu toe aanwezige macht aan cavalerie blijve bestaan. In de laatste jaren zijn er vele bewijzen voorgekomen, dat de cavalerie, behoorlijk gewapend en goed aangevoerd, uitnemende diensten in Indie kan presteeren.”

Uit deze lezing meen ik te moeten opmaken, dat nog volstrekt niet vaststaat, dat het wapen der cavalerie niet zal verminderd worden. Integendeel zou ik zeggen, dat er bij den Minister nog wel eenige aarzeling bestaat.

Wanneer ik dat nu in verband breng met het feit in het koloniaal verslag vermeld, dat in het begin van het jaar *slechts* 300 karabijnen voor de cavalerie naar Indie zijn gezonden, dan meen ik daaruit te mogen opmaken, dat dit plan tot vermindering nog niet geheel is opgegeven, en zoo geloof ik dat de meening van den heer de Bas, dat zijn betoog onnoodig zou zijn geworden, niet geheel gegrond is. De quaestie blijft wel degelijk aan de orde en zoo was het dus een zeer verdienstelijk werk van den geachten spreker om het verkeerde aan te toonen van eene vermindering van het wapen der cavalerie.

Wanneer ik den heer de Bas verder goed heb gevolgd, dan

heeft hij in hoofdzaak eene geschiedenis geleverd van de cavalerie in Indie, maar heeft hij weinig argumenten aangevoerd voor de slotsom van zijn betoog, een slotsom, waarmede ik het volkomen eens ben. De reden daarvan is misschien hierin te zoeken, dat in den *Militairen Spectator* reeds een artikel voorkomt van zijn hand, waarin de noodzakelijkheid van het ongeschonden voortbestaan van dat wapen wordt verdedigd.

Over 't algemeen kan ik mij met de daarin aangevoerde motieven wel vereenigen. Er is echter een enkel punt waarmede ik het niet eens ben. In het artikel van den *Militairen Spectator* wordt nl. als een gewichtige zaak er op gewezen, dat de cavalerie zoo bijzonder geschikt zou zijn voor het verrichten van politiediensten. Er wordt wel gezegd, dat daaraan ook eenige nadeelen verbonden zijn, doch onmiddellijk volgt er op, dat deze niet tegen de voordeelen opwegen.

Ik geloof echter, dat hiertegen wel wat is aan te voeren.

Immers wat is het geval? In het betoog, dat wij heden avond gehoord hebben en ook in andere geschriften, waarin de quaestie van de cavalerie in Nederland wordt behandeld, heb ik nimmer het argument gevonden, dat de cavalerie zoo bijzonder geschikt zou zijn voor het verrichten van politiediensten. Ik meen dus dat hier te lande dat denkbeeld niet op den voorgrond wordt gesteld en dat zelfs niemand daaraan denkt. Maar dan wensch ik wel te vragen: waarom wordt het nut van dat gebruik van de cavalerie als politiemacht in Nederland niet betoogd en waarom wel in Indië?

Het is waar, de toestanden zijn anders; men heeft daar een vrijwilligersleger, dat een langeren dienstdtijd heeft en dus langer geoefend wordt; men zou dus den beschikbaren tijd, behalve dien bestemd voor oefening, ook nog voor enkele andere zaken kunnen besteden. Maar daar staan toch belangrijke nadeelen tegenover. In de eerste plaats, dat men in geheel Ned. Indië voor de oefeningen geen enkele overdekte gesloten rijbaan heeft. En ten tweede de moeielijkheid om inlanders op een Europeesch zadel tot bruikbare ruiters op te leiden; hoe goed ruiter zij overigens op hun manier ook mogen zijn. En dat nadeel is zoo belangrijk, dat vele cavalerie-officiëren geen inlanders

bij het wapen willen hebben; iets waarmede ik het niet eens ben. Verder is het een bezwaar, dat het Europeesch kader en ook niet weinig officieren niet best op de hoogte zijn van de inlandsche taal, hetgeen natuurlijk zeer bezwarend is voor de instructie.

Ik meen dat deze bezwaren zóó overwegend zijn, dat daardoor het voordeel van een langeren dienstdtijd grootendeels verloren gaat.

Mijns inziens is het verkeerd het denkbeeld om de cavalerie als politie te gebruiken op den voorgrond te stellen, want ging men daartoe over dan zou men krijgen of een goede politie en een slechte cavalerie, of wel het omgekeerde. Ik voor mij geloof dat de keus niet moeilijk kan zijn en dat het veel eenvoudiger zou wezen te zorgen voor een goede cavalerie en de politie er buiten te laten.

Ik acht het ook wel eenigszins gevaarlijk dat denkbeeld van politie zoo op den voorgrond te stellen, vooral om dat uit de discussie in de kamer is gebleken, dat het denkbeeld van een bereden politie niet geheel en al is verdwenen; aan den heer de Bas zou ik dan ook wel willen vragen, of hij vrede zou hebben met eene organisatie, waarbij het wapen op zijn tegenwoordige sterkte wierd gehouden, doch waarbij van den beginne af van de 6 escadrons 3 wierden aangewezen voor het verrichten van politiediensten; waarbij dan tevens het beding zou worden gevoegd, dat die drie laatste politie-escadrons in tijd van oorlog ook dienst zouden moeten doen als cavalerie; zou hij denken, dat men alleen iets aan zulke cavalerie zou hebben? Ik voor mij moet die vraag bepaald ontkennend beantwoord.

Nu een ander punt. De heer de Bas heeft slechts even de bewapening der Ned. Indische kavalerie besproken.

Zooals ik daar straks zeide, zijn van hier 300 karabijnen (Remington) naar Indië gezonden, zeker is dit eene verbetering, maar of die nu zoo verbazend groot is, meen ik te mogen betwijfelen. Wanneer men overweegt dat terwijl bijna in alle Europeesche legers steeds sedert een tiental jaren de cavalerie voorzien is van een goede achterlaadkarabijn, terwijl dat wapen in Indië nog steeds de gladloopskarabijn model 1842 heeft, dan

zal men mij moeten toestemmen dat het meer dan tijd is dat daarin eindelijk verandering komt.

Uit een onderzoek dat ik heb ingesteld — hetwelk door de moeielijkheid om de noodige gegevens te bekomen wel niet geheel volledig kon zijn, maar toeh voldoende om mijn oordeel te motiveeren — is mij gebleken dat zoowel uit een technisch als uit een ballistisch oogpunt onze Remington-karabijn niet meer voldoet aan de eischen, die men op dit oogenblik moet stellen, en dat hij achterstaat bij bijna alle cavalerie-vuurwapens bij Europeesche legers in gebruik. In het belang der zaak welke het hier geldt, zal ik deze uitspraak in het kort toelichten.

Om de karabijn na het afvuren te laden, zijn vier bewegingen noodig en het inbrengen van de patroon vereischt oplettendheid en zorg, twee zaken waarover in het vijandelijk vuur niet altijd beschikt kan worden; bij de Fransche en Duitsche karabijn daarentegen en bij andere goede achterlaad-vuurwapens zijn daartoe slechts drie — bij een repeteerwapen twee — bewegingen noodig, welke zonder bijzondere oplettendheid en zeer eenvoudig kunnen verricht worden. Onze karabijn heeft een vizierindeeling tot 450 M. (600 pas), de Fransche tot 1100 M. de Duitsche tot 1300 M. de Oostenrijksche tot 1200 M. de Saksische zelfs tot 1500 M.

De bestreken ruimte is bij de Fransche en Duitsche karabijn op 300 M. voor een hoogte van 1.70 M. respectievelijk 41 en 25 M. grooter dan bij de onze; terwijl bij die wapens de bestreken ruimte voor een hoogte van 2.50 M. op 500 M. nog iets grooter is dan bij onze karabijn op 450 M.

De aanvankelijke snelheid bedraagt respectievelijk 56 en 34 M. meer dan bij onze karabijn.

Het zal wel onnoodig zijn met cijfers aan te toonen dat de trefkans aanzienlijk kleiner is bij onze karabijn dan bij de Fransche en Duitsche, dit volgt trouwens uit de reeds gemelde cijfers; maar ook bij minder goede wapens zooals de Oostenrijksche en Zwitsersche (repeteer) karabijn staan wij in dit opzicht eenigszins achter; de trefkans is bij die wapens op 300 M. gunstiger dan bij het onze.

De vraag of door het gebruiken van de thans verzwaarde

infanterie-patroon het ballistisch vermogen van de karabijn, evenals dit vroeger is geschied, kan worden vermeerderd, kan alleen afdoende door proefneming worden beantwoord; voorloopig meen ik haar bepaald ontkennend te moeten beantwoorden; immers door den veel te korten loop kan de lading onmogelijk in haar geheel verbranden, en zelfs al was dit mogelijk, dan zou dit door het geringe gewicht van het wapen zulk een hevigen terugstoot ten gevolge hebben, dat dit onbruikbaar zou worden.

De VOORZITTER. Ik wensch den geachten spreker alleen onder het oog te brengen, dat het wenschelijk is niet buiten de orde te treden. Heden is wel de questie van de cavalerie besproken, maar niet hare wijze van bewapening. Dit laatste punt zou aanleiding kunnen geven tot bespreking op een andere vergadering en als u dan uwe denkbeelden hierover zou willen mededeelen, zouden wij ons daarvoor zeer aanbevolen houden.

De heer DE NEVE. Als u meent Mijnheer de voorzitter dat ik buiten de orde ben, dan zal ik gaarne van het woord afzien.

De VOORZITTER. Het is moeielijk te zeggen, dat u bepaald buiten de orde is; maar uwe beschouwingen gaan toch wat al te ver buiten het besproken onderwerp.

De heer DE NEVE. Ik meende, Mijnheer de voorzitter dat wanneer de questie van de cavalerie aan de orde was, het vraagstuk van de bewapening daarbij toch van groot belang is, want uit de aangehaalde cijfers is te beslissen of de bewapening al dan niet goed is.

De VOORZITTER. Ik ontken volstrekt niet het belang van het onderwerp noch de degelijkheid van uwe studie. Maar het debat zou inderdaad een te grooten omvang nemen, wanneer ook nu in bijzonderheden een punt zou worden behandeld, dat buiten de voordracht is gebleven.

De heer DE NEVE. Ik wensch mij dan nog tot deze opmerking te bepalen, dat uit de door mij medegedeelde cijfers aan alle deskundigen moet gebleken zijn, dat de Remington-karabijn niet meer is op de hoogte van onzen tijd en dat het dus geen

gelukkig denkbeeld moet worden genoemd hiermede nog de cavalerie in Indië te willen wapenen. Ik meen dat men beter zou hebben gedaan met een onderzoek in te stellen naar de deugdelijkheid als oorlogswapen van de repeteer-karabijn. Door den heer de Bas is terecht er op gewezen dat het gevecht te voet bij de cavalerie in Indië vermoedelijk meermalen zal te pas komen; een goede repeteer-karabijn is voor de cavalerie een uitmuntend wapen en ik meen daarop alsnog de aandacht te moeten vestigen vooral ook met het oog op hetgeen wij zien in de ons omringende landen.

De VOORZITTER. Ik wensch thans eene reeds vroeger gemaakte opmerking te herhalen, nl. dat wij ons zoo min mogelijk hier moeten bezighouden met regeeringshandelingen of met de besprekingen op het Binnenhof. Ik meen dat wij ons in onze bijeenkomsten moeten beperken tot algemeene waarheden op krijgskundig gebied.

De heer VAN DER WEDDEN. De geachte spreker van dezen avond verdient voorzeker den dank van het wapen der cavalerie over de wijze waarop hij heden avond de zaak van dat corps heeft bepleit. De naam van den ritmeester de Bas is zoo goed aangeschreven dat al wat hij zegt of schrijft in en buiten het wapen van grooten invloed is. Juist die invloed echter verplicht ons, andere cavaleristen, om niet te zwijgen wanneer wij met hem van opinie verschillen. Daarom zij mij de opmerking veroorloofd, dat de heer de Bas zich sedert geruimen tijd op een eenigszins geïsoleerd standpunt bevindt te midden zijner wapengenooten.

De heer de Bas, voorstander van het escadron-stelsel, heeft zich heden avond hierover niet bepaald uitgelaten; toch geloof ik dat wij hem nog onder diegenen mogen tellen die gaarne zouden terugkeeren tot een stelsel dat tot het jaar 1852 ook hier te lande bestond. Ik wensch deze gelegenheid aan te grijpen om mij als een ernstige tegenstander op te werpen en is het thans ook al niet het oogenblik om de voor- en nadelen nogmaals te herhalen dan wensch ik toch te constateeren dat, naar hetgeen ik van andere officieren vernam, het besluit

tot opheffing van dat stelsel in der tijd met groote vreugde is begroet en ik wil hier bijvoegen dat ik hoop dat, welke organisatie ook moge worden ingevoerd, men op dit stelsel nooit meer zal terugkomen.

Nu een woord over de aanhangige organisatie. Ik wil niets afdingen op hetgeen zoo even door den geachten voorzitter is gezegd omtrent het gevaarlijke om hier in eene beoordeeling te treden van de plannen van den Minister van Oorlog. Ik zal dit evenwel niet geheel kunnen vermijden hoezeer ik mij maar tot enkele punten zal bepalen.

In zijne Memorie van toelichting zegt de Minister van Oorlog o. a. dat: „de Nederl. cavalerie zal moeten dienen om het ongestoord en spoedig afloopen der mobilisatie te beschermen. Zij moet het doordringen van kleine vooruit gezonden vijandelijke troepenafdeelingen in eenig gedeelte van het land beletten, het opkomen van de verlofgangers der militie uit die streek dekken, voorts den opmarsch des vijands verkennen en berichten omtrent dien voornemens en sterkte trachten in te winnen.” Ziedaar zeer zeker een reuzentaak.

Om die taak nu behoorlijk te kunnen uitvoeren, is een sterke cavalerie noodig. Hoe die moet worden samengesteld en gebruikt is alleen na een grondig onderzoek uit te maken.

Onder leiding van den tegenwoordigen chef van den staf der cavalerie heb ik een oefenings-reis langs den IJssel medegemaakt en wanneer ik nu naga de taak door den Minister van Oorlog voor de cavalerie aangewezen en ik breng dit in verband met onze aan de oostelijke grenzen opgedane ondervinding en terreinkennis van die streken dan is mijne overtuiging, dat men alleen voor de behoorlijke observatie en bescherming op dat terrein niet minder dan twaalf escadrons behoeft, en dan is de taak nog zwaar genoeg voor die cavalerie.

De Minister spreekt er van, dat de cavalerie zal moeten strekken om het ongestoord en spoedig afloopen der mobilisatie te *beschermen*. Nu begrijp ik niet hoe men iets kan *beschermen* wanneer men niet in staat is om daar waar het noodig is pal te staan en te *vechten*. Maar dit zal m. i. niet kunnen plaats hebben zonder een behoorlijke krachtsontwikkeling, waar-

door men moet trachten den vijand op een gegeven punt te doen halt houden, of althans hem te dwingen met behoedzaamheid, dus langzaam voorwaarts te gaan. Men zal dus steeds op een paar punten een tamelijk sterke macht geconcentreerd moeten houden om daar waar het noodig is met nadruk te kunnen optreden en den vijand het voortrukken te kunnen beletten. Maar dan ook is het niet tegen te spreken dat men met minder dan 12 escadrons aan den IJssel moeielijk zal kunnen volstaan, wijl tot het *verkennen* dus het tweede gedeelte onzer taak, opgeloste cavalerie moet worden vooruitgeschoven.

Maar er is meer. Men moet de mobilisatie achter *de liniën* beschermen. Doch dit zal toch niet enkel gelden voor Overijssel en Gelderland. Men zal ook de mobilisatie in Brabant en Limburg moeten beschermen, want die flinke Brabantsche en Limburgsche miliciens, zal men toch ook niet gaarne willen missen. Zou het daarvoor wel voldoende zijn voor die miliciens den Bosch als loopplaats aan te wijzen, zooals onlangs geschied is. Ik vrees dat de vijand onbeleefd genoeg zal zijn om ook, en misschien nog wel vóór onze miliciens, naar de opgegeven loopplaats te gaan en ik acht het daarom dringend noodig die loopplaats door cavalerie te beschermen. Een oefeningstocht in de Peel gehouden, schonk ons de overtuiging dat dit volstrekt geene onmogelijkheid zal zijn, maar daarvoor zullen niet minder dan de drie escadrons noodig zijn, die de Minister, volgens zijn dislocatie plan, in Venlo wil leggen.

Wij zullen dus moeten hebben drie escadrons in Brabant en 12 aan den IJssel.

Verder zal men ook cavalerie bij de zich verzamelde infanterie moeten hebben, omdat het niet zeker is, dat wij al de vijandelijke cavalerie aan de grenzen zullen kunnen tegenhouden. De oorlog van 1870 heeft bewezen welk een noodlottigen indruk het onverwacht verschijnen van kavalerie op de troepen maakt die niet gewaarschuwd en dus niet gereed zijn. Het zal dus noodzakelijk zijn steeds een paar escadrons cavalerie bij de infanterie te hebben.

Uit hetgeen ik tot dus ver gezegd heb, zal gebleken zijn, dat eene vermindering der cavalerie onmogelijk is, terwijl het nog

de vraag is of door het door mij opgegeven getal de aange-
wezen taak nog wel behoorlijk zal kunnen worden volbracht.

Wat nu de mogelijkheid betreft om met de voorgestelde organisatie het doel te bereiken, wensch ik op te merken dat vooral de ontworpen sterkte van de depots een der zwakke zijden is van de organisatie, omdat men daardoor van de veldescadrons paarden zal moeten nemen voor de africhting der recruten en miliciens en omdat de africhtingsperiode der jonge paarden veel te kort is aangenomen. De veldescadrons zullen niet zooals de memorie van toelichting zegt ten allen tijde gereed zijn om op het eerste bevel op voltallige sterkte uitte-rukken, integendeel, zij zullen noch in vrede-stand, noch bij mobilisatie die sterkte kunnen bereiken en dit alleen wijl de organisatie zondigt tegen een paar der eerste voorwaarden van eene goede organisatie, namelijk tegen voldoende aanvulling en onafhankelijkheid der veldescadrons, met andere woorden wijl de organisatie is anti-cavaleristisch. Nu moet ik een punt releveeren dat de ritmeester de Bas naar ik vermeen over het hoofd heeft gezien.

Op dit oogenblik nu zijn in den winter 120 oude paarden bij het depot te 's Hage. Van die oude paarden zijn er hier 62 die den eerbiedwaardigen leeftijd van meer dan 16 jaren hebben bereikt. Die paarden nu kunnen in de manège magnifiek dienst doen en op het tooneel bij eene opera-voorstelling maken zij zeker door hun kalmte een goed figuur. Maar om te dienen op het oorlogstooneel voor de veldeskadrons, die altijd op het eerste bevel gereed moeten zijn, daarvoor kunnen die paarden meestal niet meer gebruikt worden. In de voorgestelde organisatie zal deze categorie van trouwe depotpaarden ongeschikt voor den velddienst niet meer mogen voorkomen, want daarbij zijn de oude paarden van het depot geleend van de veldeskadrons en in deze laatsten kan men geen paarden gebruiken die ongeschikt zijn voor den dienst te velde. De paarden moeten dus vroeger worden verkocht, dus een financieel nadeel, of doet men dit niet, dan rukken bij mobilisatie de eskadrons met ongeschikte paarden uit.

Er is nog iets. Volgens de nieuwe organisatie zal de militaire

organisatie zal de militaire akademie 12 eigen paarden hebben, maar op dit oogenblik zijn er feitelijk reeds 52, zoodat er nu reeds 40 geleend worden van de veld-escadrons. Bij de uitbreiding van de 1ste Afdeeling Krijgsschool (nog veelal applicatieschool genoemd) zullen er nog meer paarden noodig zijn.

Nu reeds worden in de manége twee lessen op één paard gegeven. De tweede leerling die er op komt, zal niet veel leeren. Ieder deskundige zal dergelijke rij oefeningen een rijkundigen onzin noemen en het is dus te verwachten, dat er in de toekomst nog meer paarden van de veldescadrons naar de Akademie zullen moeten gaan.

Men vergeet ook niet, dat het in tijd van oorlog niet mogelijk zal zijn al die wijd en zijd verspreide paarden weder dadelijk bij de veldescadrons te doen terugkeeren. Daartoe zal de tijd enz. ontbreken. Het is dan ook naar mijn oordeel, een groote fout in iedere organisatie, wanneer men overal teert op de paarden van de veldescadrons.

Omtrent het escadron-stelsel zal ik thans in geen verder debat treden, omdat dit onderwerp thans niet bepaald aan de orde is. Een enkel woord nog slechts omtrent de jonge paarden.

Het schijnt in het plan van den Minister te liggen de mili-ciens af te rigten bij de veldescadrons. Maar dan vraag ik waar dan de depôts hun personeel tot verzorging enz. van al die jonge paarden, minstens 150 zullen vandaan halen. Men zal ze nemen van de veldescadrons, maar dan is het te wachten dat deze, op het oogenblik dat dit noodig is, niet over een genoegzaam personeel zullen beschikken, en dit personeel tevens minder geoefend is.

Ik heb gemeend deze enkele bezwaren onder de aandacht der vergadering te moeten brengen.

De heer DE BAS. Aan beide sprekers, die mijn voordracht wel aan hunne critiek wilden onderwerpen, betuig ik mijn dank over de gracieuse wijze, waarop zij dit hebben gedaan. Het uitgangspunt van beide sprekers was te mijnen aanzien zeer welwillend; ik ben hen daarvoor erkentelijk.

Het zij mij veroorloofd hunne beschouwingen door eenige opmerkingen te laten volgen.

De heer de Neve heeft mij wellicht minder juist begrepen, in zoover hij meende, dat ik het ongeschonden voortbestaan van de tegenwoordige sterkte der Indische cavalerie voor later vokomen verzekerd acht. Ik heb eenvoudig medegedeeld, hetgeen dienaangaande het *Bijblad* der verhandelingen van de Staten-Generaal vermeldt. Daaruit bleek het mij duidelijk, dat Z. E. de Minister van koloniën, die vroeger aan den aandrang tot inkrimping van de Indische ruitery had toegegeven, thans verklaarde op vroegere inzichten te zijn teruggekomen en de wensche-lijkheid betoogde, dat de tot nu toe aanwezige macht van cavalerie in Indië *blijve bestaan*. Daaruit volgt evenmin dat de Indische cavalerie zal worden verminderd als vermeerderd: de Regeering pleit enkel voor het behoud op den tegenwoordigen voet.

Uit het gesprokene door den Minister omtrent de conclusie, volgt mijns dunkens dat eerst bij het vaststellen van het verdedigingsstelsel voor Java en Sumatra, en een daarop gegronde legersamenstelling — dus zonder daarop nu reeds te anticipeeren door reorganisatie van de ruitery — ook de rol en de sterkte van het wapen kunnen worden vastgesteld.

Mocht het alsdan blijken, dat de cavalerie te zwak is, dan behoort het wapen natuurlijk te worden vermeerderd; blijkt daarentegen de tegenwoordige formatie te sterk — hetgeen wij ons echter geenszins kunnen voorstellen — dan zou pas het oogenblik aanbreken om het wapen binnen engere grenzen te beperken.

Ik meen dus dat het goed zij thans niet te discussieeren omtrent de *toekomstige* sterkte en samenstelling van de cavalerie in Indië, die nauw te samen hangt met het aan te nemen stelsel van defensie, waartoe men in Indië volgens geloofwaardige mededeelingen, op nieuw met ernst de handen heeft aan het werk geslagen.

Wat het aangevoerde artikel in de n°s. 9 en 10 van den *Militairen Spectator* van dit jaar betreft, geef ik toe, dat het bij de behandeling van dit onderwerp *kan* ter sprake worden gebracht, hoewel alle daarin vervatte beschouwingen hier eigenlijk niet tot mijn onderwerp behooren. Na hetgeen in de jongste

dagen met betrekking tot de Indische ruitery, in ons parlement is behandeld zeide ik reeds, dat mijne voordracht zich van de bespreking dier aangelegenheid alhier had kunnen onthouden, wanneer het onderwerp niet sinds 14 dagen op het convocatiebiljet ware vermeld

Gaarne wil ik, vooral om verkeerde opvattingen te voorkomen, dien geachten eersten spreker nader toelichten, wat door mij werd bedoeld omtrent de politie-diensten en militairen bijstand, eventueel ook door cavalerie in Indië te verrichten.

Bij de bespreking dier questie in den *Spectator* gaf ik verwondering te kennen, dat men bij de verhalen der Indische dagbladen van toenemende rooverijen op Java zoo weinig gewag ziet maken van hulp, van Regeeringswege verstrekt, door de militaire krachten ter beschikking te stellen om dergelijke misdrijven te beteugelen. Ik sprak daarbij van de hulp van *troepen* in het algemeen, zonder speciaal de cavalerie aan te wijzen ter verzekering van de veiligheid. Toch eigent zich mijns inziens daartoe de ruitery bijzonder, evengoed als ook in ons land de cavalerie b. v. optreedt tot soortgelijke politiediensten als cordon tot beteugeling van de veepest als anderszins. Het wegnnet op Java, de vrees van den inlander voor den cavalerist, de mogelijkheid om zich snel te verplaatsen, wijzen de Indische cavalerie bij rooverijen eigenaardig aan, om snel en degelijk hulp te verleenen. Terwijl die diensten immer bijzaak behooren te blijven voor het leger, waren toch zeker daartoe 2 escadrons op Java en Sumatra veel te zwak.

Wanneer de heer de Neve verder vraagt: zoudt gij dan ook in Nederland de cavalerie voor politiedienst willen bezigen, dan wijs ik allereerst op de reeds vermelde veepest, daarna op enkele tragische momenten in de geschiedenis van onze hof- en van de hoofdstad:

In persoon heb ik in 1862 een eerste dergelijke kleine campagne meegemaakt in de residentie — evenveel gelijkende op militairen bijstand als op politiedienst — toen grove ongeregheden van de leerlingen der Teekenschool wellicht strekten als voorwendsel tot andere bedoelingen. Een week lang werden elken avond twee escadrons onder bevel van een hoofdofficier

tot het verleen van militairen bijstand op het Buitenhof gestationeerd.

In Amsterdam trad eveneens de cavalerie bij gelegenheid van kermis-oproertjes meermalen op tot bijstand.

Daaruit blijkt dus, dat ook hier te lande de cavalerie wordt gebezigd tot politiediensten en militaire bijstand.

Bovendien, wanneer het er op aankomt om de orde en de veiligheid te handhaven, dan is het mijns inziens vrij onverschillig door wie de politie wordt uitgeoefend, hetzij door speciale politie-dienaren, of wel door militairen, die daartoe ter beschikking van de burgerlijke autoriteit worden gesteld.

Wanneer men niet onmiddellijk over een voldoende politie beschikt, doch troepen in de nabijheid heeft, dan behoeven vooroordeelen niet te beletten, om tot tijdelijke politie-diensten gebruik van het leger te maken. Wij kunnen er evenmin iets ont-eerends in vinden om den soldaat te bezigen ter bevordering van de veiligheid, als om hem bij de gevangenissen te doen waken tegen het ontsnappen van de veroordeelden. Overal en hoe ook de soldaat den Staat dient, vervult hij een nuttige rol: dit geldt voor alle wapens, in het moederland en in de koloniën, dus ook van den cavalerist in Ned. Indië.

Begrijpelijkerwijs was het zeer verkeerd om de organisatie van de cavalerie in Indië uitsluitend te gronden op eventueel te verrichten politie-diensten. De organisatie moet zijn gegrond op hetgeen van de cavalerie als onderdeel van het leger kan worden geëischt, bij oorlogen met inlandsche vorsten, bij expeditiën in het afweren van een vreemden inval. Ook in ons land vormen de diensten als die tot het trekken van een cordon bij veepest, zuiver bijzaak: daarentegen moet de sterkte der Nederlandsche ruitery rekening houden met hare taak bij de landsverdediging. Zoo ook in Indië. Eerst hare eigentlijke militaire taak: daarna handhaving van orde en rust en eventueële politie-diensten.

Wat aangaat de questie der bewapening van de cavalerie, doe ik alleen mijn gevoelen kennen — doch zonder in wijdloopige technische of ballistische bijzonderheden te vervallen, welke onze niet-militaire leden weinig kunnen interesseeren — dat ook

het Indische leger behoort te worden voorzien van de best bestaande vuurwapenen. Op dien grond komt ook mij de keuze van de thans bij de Indische kavalerie in te voeren karabijn, geenszins gelukkig voor. Een karabijn van grooter vermogen, wellicht een repeteer-karabijn, ware veel doelmatiger geweest,

Den ritmeester van der Wedden betuig ik mijn dank, dat hij in mij nog immer de cavalerist wil erkennen. Toch zal ik dien geachten wapenbroeder willicht een teleurstelling bereiden, met de onverholen betuiging, dat mijne vóórliefde voor het escadron-stelsel nog geenszins is verflauwd. Maar rekening houdende met het *bereikbare*, geenszins met hetgeen mij *wenschelijk* toeschijnt, bovendien, wijl het Regeerings-ontwerp de invoering van het escadron-stelsel geheel buiten sluit, heb ik het stelsel in mijn voordracht alleen met een enkel woord genoemd, doch met voordacht elke verdere bespreking daarvan vermeden. Mijn voordracht bedoelde vooral gedachtenwisseling omtrent de doelmatigste samenstelling van het wapen, om de eischen eener *mobilisatie* en *volledige uitrusting* te velde der onderafdeelingen, door de Regeering gesteld, te kunnen bereiken.

De bespreking van eenig speciaal stelsel van opleiding der ruiters is dus eigenlijk buiten de orde. Toch verlang ik het antwoord aan den heer van der Wedden niet schuldig te blijven.

Inderdaad vermeen ik, in strijd met diens beweren, dat het aantal voor- en tegenstanders van het escadron-stelsel vrij wel tegen elkander opweegt. Tegenover de officieren, op welke mijn vriend van der Wedden zich heeft beroepen, zou ik een aantal andere kunnen stellen; bovendien ben ik in mijn gevoelen versterkt door het gevoelen van één onzer nog in leven zijnde meest vermaarde cavalerie-autoriteiten — den generaal Jhr. Van Merlen — die met zijn immer onverflauwde belangstelling in het ruiterswapen mij herhaaldelijk in zeer afkeurenden zin schreef over het depotstelsel.

De geëerde spreker zal die autoriteit ook wel willen eerbiedigen. Geenszins ontken ik, dat er ook aan het escadron-stelsel bezwaren zijn verbonden, maar het is de vraag, of deze niet door belangrijke voordeelen worden opgewogen.

Onder de vele Duitsche schrijvers, liet zich nauwelijks een enkele minder gunstig uit over het escadron-stelsel, hetwelk sinds bij de meeste mogendheden is ingevoerd. Terwijl bij de nieuwe organisatie bij alle overige wapens de depots vervallen, zullen zij alléén bij de kavalerie worden gehandhaafd. Inmiddels zou zoowel een compleete uitvoering van het escadron-stelsel als een volledig depotstelsel met behoud van doelmatig saamgestelde reserve-eskadrons 3 à 400 paarden meer vorderen. Vooral daarom achtte ik het allerzins onpractisch om thans dit onderwerp alhier te bespreken. Ik geloof niet aan vermeerdering van het aantal cavalerie-paarden boven het thans aangenomen cijfer. Zoo lang dit niet geschiedt kan bij het tegenwoordige remontestelsel, het eskadron-stelsel geen enkel paard meer te velde brengen.

Daarentegen streefde ik in mijn kornetten-ontwerp naar de mogelijkheid om het getal paarden te velde — doch met volkomen zekerheid en zonder eenigen twijfel — tot een maximum op te voeren.

Met 18 kornetten, elk van 90 paarden of 24 kornetten elk van 70 paarden, zullen er aanstonds 1600 à 1700 paarden te velde komen.

Houdt men daartegen vast aan 15 escadrons, welke toch tot 90 paarden zullen versmelten, of aan 12 compleete escadrons, dan zullen in het eerste geval de pelotons ad ± 10 rotten veel te zwak worden, terwijl met slechts 12 escadrons de heer van der Wedden toegeeft, dat het getal voor den IJssel reeds onvoldoende is. Doch van waar moet dan de cavalerie komen, noodig voor het land van Maas en Waal en voor Noord-Brabant?

Zeker betreur ik het, dat men met 2350 paarden niet *wag* rekenen op 60 pelotons van 12 rotten, nauwelijks genoeg voor de landsverdediging: doch wij meenden te hebben aangetoond, dat men volgens nauwkeurige becijfering daarop niet *kan* rekenen. Ten einde een zoo groot mogelijk aantal tactische éénheden te houden, zou ik dan ook de voorkeur geven aan 18 kornetten, te zamen met 54 pelotons, boven 24 kornetten met 48 pelotons. De waar te nemen uitgestrektheid neemt met het

aantal tactische eenheden toe. Neemt men aan met den Franschen generaal Lewal — een voorstander van de ternaire indeeling der kavalerie en van eskadrons van 3 pelotons — dat men tot waarneming behoort te rekenen op $\pm \frac{1}{2}$ peloton per 1 K. M., of wel, rekent men daartoe noodig ± 1 peloton, dan kan men, naar de kaart oordeelende, waarnemen, volgens Lewal:

met 54 pelotons, ± 108 K. M. — ongeveer een afstand als van St. Oedenrode tot Lochem;

met 48 pelotons ± 96 K. M. — ongeveer als van St. Oedenrode tot bez. Ruurloo;

rekenende 1 peloton per 1 K. M.:

met 54 pelotons — een afstand als van Malden tot Ruurloo:

met 48 pelotons — ongeveer als van Malden tot Zelhem, of van Grave tot Doetichem.

Het voordeel blijft dus steeds aan het grooter aantal tactische eenheden. Bovendien vergete men niet — en ik ben dit met den heer van der Wedden geheel eens, — dat waarneming alleen niet voldoende is, maar dat de cavalerie ook in staat moet zijn, om weerstand te bieden.

Bij samenwerking van 18 volledige kornetten, is het weerstandsvermogen minstens even groot als met 12 eskadrons. Wijn deze inrichting echter onvoldoende is voor de te verrichten verkenningen en kondschapsdienst, geef ik, wanneer mij de keuze werd gelaten, de voorkeur aan een formatie, welke kansen geeft op een betere waarneming over grootere uitgestrektheid, wellicht op een grooter getal te velde. Doch ik herhaal — daarmede heeft het escadron — of het depotstelsel niets te maken.

Ik moet mij onduidelijk hebben uitgedrukt, wanneer de heer v. d. W. daaruit niet heeft begrepen dat ik een depot met slechts 20 oude paarden voldoende zou achten.

Ik meen integendeel uitvoerig te hebben berekend dat men minstens behoort te beschikken over 30 à 40 oude paarden bij het depot; terwijl nu, wanneer, als bij het Regeerings-ontwerp van de 20 oude paarden er nog ± 10 noodig zijn bij de africhting der remonte enz. er 20 à 30 paarden moeten ontbreken tot de oefening der vrijwilligers: De ontbrekende paarden zul-

len dan uit de veldescadrons worden aangevuld, maar ten koste van hunne uitrukkende sterkte.

Ook heb ik er wel degelijk op gewezen dat, bij toeneming van het aantal cadetten aan de militaire academie, het noodzakelijk is, daarbij meer paarden te detachceeren.

Resumeerende, antwoord ik aan den ritmeester v. d. W., dat mijne denkbeelden omtrent de voordeelen van het escadron-stelsel niet zijn gewijzigd. maar dat ik voormeld punt met voordracht buiten bespreking had willen laten, omdat de regeering het escadron-stelsel geenszins in hare plannen heeft opgenomen; wijl een bijzonder stelsel van africhting of oefening niets gemeen heeft met het te mobiliseeren aantal paarden, en een speciale discussie dienaangaande in onzen gemengden kring van niet-militaire en militaire leden dus niet op hare plaats is.

De heer VAN DER WEDDEN. Het zou zeker indiscreet van mij geweest zijn, wanneer ik mijn afkeerend oordeel over het escadron-stelsel had doen kennen zonder daarvoor grondige motieven te hebben gehad. Ik heb gezegd, dat de heer de Bas zich tot nog toe op een eenigszins geïsoleerd standpunt bevond en ik heb beweerde dat hij bij de cavalerie betrekkelijk weinig aanhangers van zijn stelsel zou vinden.

De heer de Bas nu meent, dat het aantal voor- en tegenstanders tamelijk gelijk staat. Ik zou mij niet vermeten hebben een tegenovergestelde opinie te verkonden, wanneer ik mij daarvan niet vooraf had overtuigd. En nu heb ik mij omtrent dit punt vergewist bij bijna al de hoofd-officieren, die op dit oogenblik bij de cavalerie dienen. Ziehier het resultaat. Van de 16 hoofd-officieren heb ik van 13 schriftelijk of mondeling ten antwoord bekomen, dat zij ernstige tegenstanders zijn van het escadron-stelsel; een kon ik niet spreken en van twee heb ik nog geen antwoord bekomen. Ik meen dus niet te veel te hebben gezegd, toen ik beweerde, dat het aantal tegenstanders zeer groot was. Ik heb mij ook daarom om inlichting juist tot de hoofd-officieren gewend, omdat zij meest allen het vorige stelsel bij ondervinding hebben gekend.

Ik wensch hierbij overigens nog te herhalen dat het deta-

cheeren van paarden der veld-escadrons bij verschillende speciale diensten de grootste kanker van het wapen is, en dat wanneer men het niet zoover weet te brengen, dat de cavalerie geen paarden meer behoeft af te geven voor speciale diensten, zooals bijv. voor de Militaire Academie enz., men het nimmer zoover zal kunnen brengen dat de cavalerie op de eerste roepstem naar de grenzen zal kunnen oprukken; met andere woorden dat de cavalerie nimmer marschvaardig zal zijn.

De heer ROOSEBOOM. Ik geloof dat onze Vereeniging heden avond een voorrecht heeft te constateren. Niet alleen zien wij hier een groot aantal cavalerie-officiëren maar bovendien hebben wij het genoeg gehad een voor ons nieuwen spreker van dit wapen zijn denkbelden te hooren ontwikkelen.

De aanwezigheid van dit aantal cavalerie-officiëren is, hoe hoog zij ook door mij wordt op prijs geschat, toch eene van de oorzaken waarom ik niet dan met eenigen schroom het woord heb gevraagd.

Die schroom ontstaat niet daardoor dat ik een vermindering van het aantal ruiters of troepenpaarden zou willen bepleiten; in geen deele, er kan moeilijk een vuriger bewonderaar van het ruiterwapen gevonden worden dan ik, maar hij is daarop gegrond, dat ik eene opmerking wensch te maken, die vermoedelijk niet in den geest valt van de meerderheid onzer cavalerie-officiëren. Anderdeels zal ik mij voorbereid moeten houden dat mijne aanmerking of liever de vraag, die ik tot den heer van der Wedden wensch te richten, dien heer aanleiding zal geven om ook van mij te zeggen, dat ik mij op een geïsoleerd standpunt bevind.

Door dien geachten spreker is gewezen op de verschillende diensten, die bij het begin van een oorlog en ook tijdens de mobilisatie aan de grenzen door de cavalerie moeten worden verricht. Door hem is een gedeelte voorgelezen uit de Memorie van Toelichting bij Hoofdstuk VIII der Staatsbegroting voor 1881; hieruit blijkt welke de taak van onze cavalerie dan zal zijn. Maar als ik dan verneem, wat men van onze cavalerie verwacht, dan moet ik verklaren niet te begrijpen hoe aan onze

oostelijke grenzen 12 escadrons in staat zullen zijn dit alles te verrichten. Ik wil echter hierbij voegen, dat hoezeer ik ook gevoel hoe veelomvattend die taak zal zijn, het mij toch niet geheel helder is, op welke wijze de cavalerie haar zal moeten vervullen.

Wanneer ik de meermalen geuite opinie daaromtrent goed begrijp dan zullen op de verschillende wegen, afdeelingen cavalerie, escadrons of peletons, nabij de grenzen worden opgesteld. De heer van der Wedden wil dat ook in het land van Maas en Waal en in Brabant doen. Wat is nu de eigenlijke bestemming van die escadrons? Men zegt om het ongestoord en spoedig afloopen der mobilisatie te beschermen. Maar wat beduidt dit eigenlijk? De militiens worden opgeroepen en zij komen; ik twijfel niet of de schutterij zal, als zij opgeroepen wordt hetzelfde doen. Men kan er toch de bedoeling niet mede hebben de achter gebleven militiens door middel van sabelslagen uit hunne woningen te doen drijven. De ondervinding van 1870 heeft ons doen zien dat dit volstrekt niet noodig was; de militie heeft toen zeer trouw haren plicht vervuld.

Is het er echter om te doen den vijand weerstand te bieden? Maar dan vraag ik hoe dit zou kunnen, wanneer de cavalerie versnipperd is over de geheele lengte van onze bedreigde grenzen.

Men moet toch veronderstellen dat de vijand met niet minder dan ééne brigade cavalerie langs denzelfden weg zal komen. Welnu, wat zal er dan van dien weerstand kunnen komen; is het niet veeleer te wachten dat al die hoopjes cavalerie zullen worden opgerold? Ernstige weerstand is dan niet mogelijk en onze cavalerie zal — ik twijfel hieraan niet — *roemrijk* strijden, maar toch onmiddellijk door de overmacht uiteengeslagen worden. Is deze onderstelling juist, dan vraag ik, heeft men dan voldoende nut van dit kostbare wapen getrokken of zou het niet veel beter zijn, als men over een 12tal escadrons bij den IJssel kon beschikken, deze genoegzaam vereenigd te houden en dan met overmacht nu op de eene dan op de andere kolonne des vijands te vallen. Daardoor kan naar mijn meening onze cavalerie alleen succes behalen.

Het is echter zeer wel mogelijk dat ik hierin dwaal. Zeer

aangenaam zal het mij daarom zijn, en ik twijfel niet ook aan verscheidene andere leden, indien in het volgend jaar eens een avond voor dat onderwerp beschikbaar kon worden gesteld.

Misschien — en dat is nu de vraag die ik wenschte te doen — zal een der heeren van de cavalerie, mogelijk wel de heer van der Wedden, dit onderwerp dan eens willen behandelen. Ik voor mij zou dit zeer gaarne wenschen, want tot dusverre — dit gevoel ik zeer goed — ben ik nog niet op de hoogte van de motieven, die hebben geleid tot de vrij algemeen gedeelde meening, dat onze cavalerie bij de mobilisatie op de verschillende wegen die naar de grenzen voeren moet worden verspreid.

De heer QUARLES VAN UFFORD. Als officier van de cavalerie stel ik het op hoogen prijs, dat een der kameraden den vinger heeft willen leggen op de gevoeligste wond van het wapen, nl. het ontbreken van het eerste vereischte, een vereischte misschien nog van meer belang dan dat der geoefendheid; ik bedoel het in tijds gereed zijn. Al ware onze cavalerie nog zoo geoefend, wanneer zij te laat komt of beneden de organieke sterkte voor den vijand moet verschijnen, dan zijn al de kosten en de moeite aan haar besteed waarschijnlijk te vergeefs. Ik meen dat het voornaamste doel van het stelsel van den heer de Bas hierop gericht was. Hij is tot de overtuiging gekomen dat volgens de tegenwoordige organisatie en ook volgens de nieuwe plannen onze cavalerie niet in staat zal wezen op het eerste oogenblik, nadat de oorlog verklaard is, zich in voldoende sterkte aan de grenzen te bevinden. Daarom heeft de heer de Bas een organisatie trachten te ontwerpen waarmede, zonder het getal paarden, hetwelk de Minister voorstelt, te vermeerderen, men een grootere macht (ongeveer 200 paarden meer) beschikbaar zoude hebben, om in de ure des gevaars *dadelijk* gereed te zijn om uit te rukken.

Of men nu heeft het escadron-stelsel of de depôts, dit doet eigenlijk niets ter zake. De hoofdzaak is dat men steeds *verzekerd* zij dat, wanneer de oorlog uitbreekt, men onmiddellijk zal kunnen uitrukken met de sterkte waarop in het organisatie-

plan gerekend is, en welke zeker het minimum is van hetgeen men zoude kunnen noodig hebben. Het hoofddoel van den spreker was vooral om duidelijk te kunnen maken dat de tegenwoordige en ook de nieuwe door den Minister voorgestelde organisatie in dit opzicht altijd teleurstelling zal geven; zijn ontwerp is eene poging om daaraan zooveel mogelijk te gemoet te komen en met de grootst mogelijke sterkte aan paarden te velde te kunnen trekken. Ik geloof dat de spreker onzen dank verdient dat hij dit duidelijk in het licht heeft gesteld.

Ik ben echter bevreesd dat zijn stelsel niet spoedig ingang zal vinden, omdat men er bij ons niet licht toekomt eene bestaande organisatie geheel te veranderen, vooral niet, wanneer men zich nog niet kan beroepen op het voorbeeld van andere mogendheden.

Wel heeft de heer de Bas gewezen op Zweden en Zwitserland, maar ik geloof niet, dat deze voorbeelden voldoende zullen zijn om ze te volgen daar deze mogendheden op militair gebied niet veel gewicht in de schaal leggen.

Het is overigens moeielijk uit te maken of men met Kornetten veel zal kunnen uitrichten tegen een vijand, die met escadrons komt, doch eene compleete Kornet zal wel niet in ongunstiger verhouding zijn dan een incompleet escadron dat, zooals de heer de Bas getracht heeft aan te toonen, nu toch maar met 3 peletons zou kunnen uitrukken. Bovendien zoude zijn voorstel ons 3 Kornetten meer verschaffen dan het getal inkompleete escadrons van het Regeerings-ontwerp. Ook moet men niet over het hoofd zien dat, daar men natuurlijk aan eene Kornet minder eischen zal stellen dan aan een escadron, het moreel van de troep minder gevaar loopt tegenover een compleet escadron des vijands.

Ik geloof dat men er den heer de Bas dank voor moet zeggen, dat hij heeft doen uitkomen de groote leemte, die alsnog in de ontworpen organisatie heerscht, en welke noodzakelijk teleurstelling moet ten gevolge hebben.

De heer VAN DER WEDDEN: Het zij mij vergund den kapitein Rooseboom te doen opmerken, dat ik niet over afzonderlijke

pelotons heb gesproken. Ik wil ook volstrekt geen verspreiding of oplossing van de geheele cavalerie langs de grenzen. Ik wensch integendeel, zooals ik meen gezegd te hebben, dat men op enkele punten genoegzame kracht bijeen zal hebben, om der vijandelijke macht ontzag in te boezemen, wijl dit mijns inziens de eenige wijze is waarop de cavalerie zal kunnen dienen om de mobilisatie te beschermen.

Wat nu de opvatting van den kapitein Rooseboom betreft, als zou de cavalerie dienen om de miliciens, die moesten onder de wapenen komen, met de sabels de huizen uit te jagen, ik verklaar rondnit, dat dit de eerste maal is dat ik dergelijke eigenaardige opvatting van het beschermen der mobilisatie hoor verkondigen.

Dat zal dan ook wel onnoodig zijn, want de ondervinding heeft bewezen, dat de verlofgangers met ijver aan de oproeping voldoen. Het is enkel om te zorgen, dat de vijand de miliciens niet belet om aan de oproeping gehoor te geven en zodoende de mobilisatie verontrust en tegenwerkt, en daarom wensch ik dat Limburg en Brabant ook hare cavalerie ontvangt. Nu erken ik wel dat drie eskadrons aldaar vrij weinig is, maar zij kunnen toch voldoende zijn om met succes een vijandelijke brigade te dwingen kalm vooruit te gaan. En als dat doel bereikt is, dan is al genoeg gedaan en kan die cavalerie tevreden zijn. De heer Rooseboom had mij luidens zijn aanhef een vraag willen stellen. Het is mij moeielijk die vraag te beantwoorden, omdat ik haar in zijn verder discours niet heb kunnen terugvinden.

De heer WUPPERMANN: Het is een merkwaardig verschijnsel dat wanneer door eenige Nederlanders over de verdediging van het land wordt gesproken, zij nooit anders dan een door hen zelf geknipten oorlog behandelen. Men blijft eerst wat aan den IJssel, batailleert een weinig aan de Grebbe, trekt zich terug achter de Nieuwe Hollandsche Waterlinie en valt er onverhoopt een fort of dringt de vijand ergens door, dan blijft toch altijd het palladium van onze onafhankelijkheid, Amsterdam over. Buiten dat kader schijnt men niet te mogen gaan.

Is dat nu evenwel eene juiste opvatting van den waren en meest denkbaren toestand, of is het voor hem die een onbeveld blik slaat op den politieken toestand van West Europa, die met aandacht de Fransche en Belgische geschriften over den revanche-oorlog leest, niet veel eerder denkbaar dat het aangewezen terrein voor het Nederlandsche veldleger ligt in Limburg, wellicht vereenigd met het Belgische in Kempenland? Wie durft de verantwoordelijkheid op zich te nemen van te verklaren, dat deze opvatting ongegrond is? Zoo lang zoo iemand niet is gevonden, blijven de thans voor de cavalerie, die slechts de verhouding van 1 tot 19 heeft ten opzichte der andere wapens, gemaakte kosten zeker wel gerechtvaardigd.

Ik vermeen dat de door ons zelve geschapen modeloorlog ook dezen avond weer wat veel is op den voorgrond gezet, maar het was mij aangenaam ook weder thans door den geachten spreker geconstateerd te zien, dat alleen finantiële bezwaren zich verzetten tegen eene vermeerdering onzer ruitery.

De heer DE NEVE. Mijnheer de Voorzitter. Ik wensch even te vermelden, dat ik blijkens het antwoord van den heer de Bas, dien spreker eenigszins heb misverstaan. Ik moet bekennen door de lezing van het artikel in den Militairen Spectator tot de meening te zijn gekomen, dat de heer de Bas de cavalerie voortdurend in Indië als politiemacht zou willen hebben gebezigd. Het is mij echter tot mijn genoegen gebleken dat de heer de Bas die politiedienst ook alleen wensch als tijdelijken maatregel.

De Voorzitter. Ik wensch hier nog bij te voegen, dat het de taak van den voorzitter niet is aan de discussie deel te nemen, maar wel om te luisteren. En dan moet ik zeggen niet gehoord te hebben, dat door u het woord *onteerend* is gebezigd.

De heer DE NEVE. Ik wensch ook te constateren dat ik dat woord niet gebruikt heb. Het was een vergissing van den heer de Bas en het doet mij genoegen, dat de Voorzitter dit heeft gereleveerd.

De heer ROOSEBOOM. Uit het antwoord van den heer van der Wedden moet ik opmaken, dat ik mij straks niet duidelijk genoeg heb uitgedrukt. Mijne bedoeling was deze vraag te stellen: Wanneer het bestuur onzer vereeniging daarvoor een spreekbeurt beschikbaar kon stellen, zou dan de heer van der Wedden de goedheid willen hebben ons eens gedetailleerd in te lichten omtrent de taak en de in verband daarmede staande opstelling van onze kavalerie aan onze oostelijke en zuidelijke grenzen, bij de mobilisatie of het begin van een oorlog?

De VOORZITTER. Het bestuur sluit zich gaarne bij die vraag aan en gaarne zal het den heer van der Wedden de gelegenheid geven zijne denkbeelden omtrent dit punt hier te ontwikkelen.

De heer VAN DER WEDDEN. Ik dacht dat de vraag van den heer Rooseboom tot het bestuur was gericht. Nu zij echter aan mij persoonlijk is geadresseerd, wensch ik alleen dit te zeggen, dat ik aan meer bekwame sprekers de taak zal overlaten aan het verlangen van den heer Rooseboom te voldoen.

De heer DE BAS. Een enkel woord aan Mr. den Voorzitter. Ik heb mij van het woord *onteerend* bediend, geenszins omdat de heer de Neve dat zou hebben gebezigd, maar wijl het voorkomt in het besproken stuk van den Militairen Spectator, om toe te lichten dat politiediensten, evenmin den naam verdienen van onteerende diensten, als die der wachten aan de gevangenissen.

Verder veroorlove men mij als resultaat der gevoerde beraadslagingen omtrent de samenstelling van de ruitery te constateeren, dat allen, die daaromtrent het woord voerden, éenstemming verlangden, dat de sterkte en de organisatie van het wapen, rekening houdende met de financiële grenzen waartoe 's lands uitgaven binden, voldoe aan de eischen eener spoedige en volledige mobilisatie, om inzonderheid in de eerste dagen van den oorlog met een maximum vermogen krachtig tot 's lands behoud werkzaam te zijn.

Mits daaraan beantwoordende, wenschte ik mij van elke

bijzondere aanbeveling van één of ander stelsel bescheidenlijk te onthouden.

De VOORZITTER. Het onderwerp is nog volstrekt niet uitgeput, maar ik geloof dat de heeren het met mij eens zullen zijn, dat het goed zal wezen voor de bespreking der bijzondere punten een afzonderlijken avond te nemen. Het bestuur houdt zich daarvoor bij de heeren van de cavalerie aanbevolen en inzonderheid bij den heer van der Wedden.

Wanneer nu verder niemand meer iets heeft in het midden te brengen, dan sluit ik, onder dankbetuiging aan de verschillende sprekers, de vergadering.

De Secretaris,
A. L. W. SEYFFARDT.

werp als wegens de grondige en meesterlijke wijze, waarop het door den heer van Dam van Isselt is behandeld en door de heeren Hojel en Kool besproken.

Ik breng daarvoor dien heeren onzer aller dank. En in de hoop U allen in het aanstaand leesjaar terug te mogen zien, sluit ik deze vergadering.

De Secretaris

A. L. W. SEYFFARDT.

Het Regeerings-ontwerp van 1880

TOT SAMENSTELLING VAN DE CAVALERIE.

Te velde : 15 eskadrons.

DE STAF VAN HET WAPEN.

RANGEN EN BETREKKINGEN.	Sterkte.		Aanmerkingen.
	Officieren.	Paarden.	
Generaal-majoor of luitenant-generaal, inspecteur van het wapen.	1	2	
Ritmeester, adjudant van den inspecteur van het wapen	1	2	
Bij de Koninklijke Militaire Akademie { ritmeester. 1ste of 2de luitenant	Memorie.	Memorie.	
Totaal	2	4	

SAMENSTELLING VAN EEN DER REGIMENTEN HUZAREN,

bestaande uit : vijf veld-eskadrons , een depôt-eskadron en een eskadron ordonnansen.

STERKTE en SAMENSTELLING van :	Troepen.		Paarden.		Aanmerkingen.
	Officieren.	Onderofficieren en manschappen.	Officiers-	Troepen-	
1. Den staf van het regiment.					
Kolonel of luit.-kolonel..	1	»	2		
Luitenant-kolonel	1	»	2		
Majoors	2	»	4		
Ritmeester-adjutant	1	»	2		
1ste luitenant-adjutant..	1	»	2		
Ritmeester-instructeur ..	1	»	2		
Kwartiermeesters	2	»	»		
Officieren van gezondheid	2	»	»		
Paardenartsen	3	»	3		
Adjudanten-onderofficier.	»	2	»	1	
Adjud.-standdaarddrager ..	»	1	»	1	
Idem-pikeur	»	1	»	»	
Staftrompetter	»	1	»	1	
Schrijvers	»	3	»	»	
Zadelmaker	»	1	»	»	
Zwaardveger	»	1	»	»	
Vrijwilligers (oppassers) .	»	14	»	4	
Totaal	14	24	17	7	
2. Een veld-eskadron	} Als bij de beide andere regimenten huzaren.				
3. Het depôt-eskadron					
4. Het eskadron ordonnansen.					
Ritmeester	1	»	2		
1ste luitenants	2	»	4		
2de idem	2	»	4		
Oppervachtmeester	»	1	»		
Wachtmeesters	»	8	»		
Fourriers	»	1	»		
Korporaals	»	16	»	120	
Trompetters	»	4	»		
Hoefsmeden	»	2	»		
Vrijwilligers	»	100	»		
Totaal	5	132	10	120	
5. Het regiment.					
Staf	14	24	17	7	
5 veld-eskadrons	25	1170	50	600	
Het depôt-eskadron	5	113	10	120	
Het eskadron ordonnansen	5	132	10	120	
Totaal	49	1439	87	847	

SAMENSTELLING VAN TWEE DER REGIMENTEN HUZAREN,

bestaande elk uit : vijf veld-eskadrons en een depôt-eskadron.

STERKTE en SAMENSTELLING van :	Troepen.		Paarden.		Aan- merkingen.
	Officieren.	Onderofficieren en manschappen.	Officiers-	Troepen-	
1. Den staf van het regiment.					
Kolonel of luit.-kolonel. . .	1	»	2		
Luitenant-kolonel.	1	»	2		
Majoor.	1	»	2		
Ritmeester-adjutant.	1	»	2		
1ste luitenant-adjutant. . .	1	»	2		
Ritmeester-instructeur. . .	1	»	2		
Kwartiermeesters.	2				
Officieren van gezondheid. .	2				
Paardenartsen	3	»	3		
Adjudanten-onderofficier . .	»	2	»	1	
Idem-standdaarddrager . . .	»	1	»	1	
Idem-pikeur	»	1			
Staf trompetter	»	1	»	1	
Schrijvers	»	(1) 3	»	»	(1) Bij één der regimenten bovendien een schrijver voor het bureau van den inspecteur der cavalerie.
Zadelmaker.	»	1	»	»	
Zwaardveger.	»	1	»	»	
Vrijwilligers (oppassers) . .	»	13	»	3	
Totaal	13	23	15	6	
2. Een veld-eskadron.					
Ritmeester	1	»	2		
1ste Luitenants	2	»	4		
2de idem	2	»	4		
Opperwachtmeester	»	1	»		
Wachtmeesters	»	8	»		
Fourrier	»	1	»		
Korporaals	»	16	»	120	
Trompetters	»	4	»		
Hoefsmeden	»	2	»		
Huzaren { Vrijwilligers . .	»	80	»		
{ Miliciens	»	122	»		
Totaal	5	234	10	120	
3. Het depôt-eskadron.					
Ritmeester	1	»	2		
1ste luitenants	2	»	4		
2de idem	2	»	4		
Opperwachtmeester	»	1	»		
Wachtmeesters	»	12	»		
Fourrier	»	1	»		
Korporaals	»	20	»	(1) 120	(1) Waaronder 100 in africh- ting.
Trompetters	»	2	»		
Hoefsmeden	»	2	»		
Vrijwilligers	»	75	»		
Totaal	5	113	10	120	
4. Het regiment.					
Staf	13	23	15	6	
5 veld-eskadrons	25	1170	50	600	
Het depôt-eskadron	5	113	10	120	
Totaal	43	1306	75	726	

DE RIJ- EN HOEFSMIDSCHOOL.

RANGEN EN BETREKKINGEN.	Sterkte.				Aanmerkingen.
	Troepen.		Paarden.		
	Officieren.	Onderofficieren en manschappen.	Officiers.	Troepen.	
Luitenant-kolonel of majoor belast met het toezicht	1	»	2		
Ritmeester-cominandant	1	»	2		
Idem-instructeur	1	»	2		
1ste luitenant-instructeur	1	»	2		
Paardenarts	1	»	1		
Adjutant-onderofficier (pikeur)	»	1	»	40	
Opperwachtmeester	»	1	»		
Fourrier	»	1	»		
Korporaal-hoefsmid	»	1	»		
Huzaren (vrijwilligers)	»	25	»		
Totaal	5	29	9	40	

RECAPITULATIE.

Staf van het wapen	2	»	4	»	
Een regiment (waarbij het eskadron ordonnansen)	49	1439	87	847	
Twee regimenten	86	2613	150	1452	
De rij- en hoefsmidschool	5	29	9	40	
Algemeene sterkte	142	4081	250	2339	(1) 120 Cavalerie officieren.
	(1)				

ONTWERP tot samenstelling van de Cavalerie.

Te velde: A. 18 kornetten — elke kornet, drie pelotons van 12 rotten;
 of: B. 24 kornetten — elke kornet, twee pelotons van 16 rotten.

DE STAF VAN HET WAPEN.

RANGEN EN BETREKKINGEN.	Sterkte.			
	Troepen.		Paarden.	
	Officieren.	Onderofficieren en manschappen.	Officiers-	Troepen-
Generaal-majoor of luitenant-generaal, inspecteur van het wapen . . .	1		2	
Majoor of luitenant-kolonel, toege- voegd aan den inspecteur (1) . .	1		2	(1) Gaat niet mede te velde.
Ritmeester, adjudant van den inspecteur	1		2	
Bij de Koninklijke (ritmeester) Milit. Akademie } en de hooftcursus 1ste of 2e luitenanten	Memorie.		Memorie.	
Schrijver voor het bureau van den inspecteur		1		
Vrijwilligers (oppassers)		3		2
Totaal	3	4	6	2

SAMENSTELLING VAN EEN DER REGIMENTEN HUZAREN,

bestaande uit: **A.** — zes kornetten, een depôt en een afdeeling ordonnansen;
of: **B.** — acht kornetten, een depôt en een afdeeling ordonnansen.

STERKTE en SAMENSTELLING van :	Troepen. A. Paarden.				Troepen. B. Paarden.			
	Offi- cieren.	Onderoffi- cieren en manschappen.	Offi- ciers.	Troe- pen.	Offi- cieren.	Onderoffi- cieren en manschappen.	Offi- ciers.	Troe- pen.
1. Den staf van het regiment.								
2. Een kornet.								
3. Het depôt.								
4. De afdeeling ordonnansen.								
Ritmeester	1	»	2		De formatie als bij A. Wijl er echter slechts 75 paarden beschikbaar blijven — bij mobilisatie tot 120 te vermeerderen van de depôts, de rijsschool enz. — worden 20 vrijwilligers vervangen door evenveel miliciens, die bij eerste opkomst bewijzen geven reeds te hebben leeren rijden.			
1ste Luitenants	4	»	8					
2de idem	»	1	»					
Opperwachmeester	»	8	»					
Wachtmeesters	»	1	»					
Fourrier	»	16	»	120				
Korporaals	»	4	»					
Trompetters	»	2	»					
Hoefsmeden	»	100	»					
Vrijwilligers								
Totaal	5	132	10	120	5	132	10	75
5. Het regiment.								
Staf	14	24	17	7	14	24	17	7
De kornetten (A. 6, B. 8)	24	1098	48	540	24	1096	48	560
Het depôt	5	118	10	179	5	118	10	179
De afdeeling ordonnansen	5	132	10	120	5	132	10	75
Algemeen totaal ...	48	1372	85	846	48	1370	85	821

SAMENSTELLING VAN TWEE DER REGIMENTEN HUZAREN,

bestaande elk uit: **A.** — zes kornetten en een depôt;

of: **B.** — acht kornetten en een depôt.

STERKTE en SAMENSTELLING van :	Troepen. A. Paarden.				Troepen. B. Paarden.			
	Offi- cieren.	Onderofficie- ren en man- schappen.	Offi- ciers.	Tro- pen.	Offi- cieren.	Onderofficie- ren en man- schappen.	Offi- cieren.	Tro- pen.
1. Den staf van het regiment.					Als bij A.			
Kolonel of luit.-kolonel ..	1	»	2					
Luit.-kolonels of majoors.	2	»	4					
Ritmeester-adjutant	1	»	2					
Ritmeester voor speciale diensten	1	»	2					
1ste luitenant-adjutant ..	1	»	2					
Ritmeester-instructeur ..	1	»	2					
Kwartiermeesters	2							
Officieren van gezondheid.	2							
Paardenartsen	3	»	3					
Adjutanten-onderofficier .	»	2	»	1				
Idem-standdaarddrager ..	»	1	»	1				
Idem-pikeur	»	1	»					
Staftrumpetter	»	1	»	1				
Schrijvers	»	3	»	»				
Zadelmaker	»	1						
Zwaardveger	»	1						
Vrijwilligers (oppassers) .	»	14	»	4				
Totaal	14	24	17	7	14	24	17	7
2. Een kornet.								
Ritmeester	1	»	2		1		2	
1ste luitenants	3	»	6		2		4	
2de »	»							
Opperwachtmeester	»	1	»		»	1	»	
Wachtmeesters	»	6	»		»	5	»	
Fourrier	»	1	»		»	1	»	
Korporaals	»	12	»	90	»	9	»	70
Trompetters	»	3	»		»	2	»	
Hoelsmeden	»	2	»		»	1	»	
Huzaren { Vrijwilligers .	»	58	»		»	48	»	
{ Miliciens	»	100	»		»	70	»	
Totaal	4	183	8	90	3	137	6	70
3. Het depôt.					Als bij A.			
Ritmeester	1	»	2					
1ste luitenants	4	»	8					
2de »	»							
Opperwachtmeester	»	1	»					
Wachtmeesters	»	12	»					
Fourrier	»	1	»					
Korporaals	»	20	»	179				
Trompetters	»	2	»	(1)				
Hoelsmeden	»	2	»					
Vrijwilligers	»	80	»					
Totaal	5	118	10	179	5	118	10	179
4. Het regiment.								
Staf	14	24	17	7	14	24	17	7
De kornetten (A 6, B 8) .	24	1098	48	510	24	1096	48	560
Het depôt	5	118	10	179	5	118	10	179
Algemeen totaal	43	1240	75	726	43	1238	75	746

(1) Per jaar 98 remonte-paarden,
(berekend tegen $1\frac{1}{2}$ jaar voor de
africhting) en 32 oude paarden.

DE RIJ- EN HOEFSMIDSCHOOL.

RANGEN en BETREKKINGEN.	Sterkte.				Sterkte.			
	Troepen. A.		Paarden.		Troepen. B.		Paarden.	
	Offi- cieren.	Onderoffi- cieren en manschappen.	Offi- ciers.	Troc- pen- nen.	Offi- cieren.	Onderoffi- cieren en manschappen.	Offi- ciers.	Troc- pen- nen.
Luit.-kolonel of majoor, belast met het toezicht	1	»	2					
Ritmeester-commandant .	1	»	2					
Idem instructeur...	1	»	2					
1ste luitenant idem ...	1	»	2					
Paardenarts.....	1	»	1					
Adjud.-onderoffic. (pikeur)	»	1	»					
Opperwachtheester.....	»	1	»	39				
Fourrier.....	»	1	»	(1)				
Korporaal-hoefsmid.....	»	1	»					
Huzaren (vrijwilligers)...	»	25	»					
Totaal....	5	29	9	39	5	29	9	24

(1) Bij een indeeling van het wapen in 24 kornetten blijven er slechts 24 paarden voor de rijsschool beschikbaar.

RECAPITULATIE.

	Voor 18 kornetten van 3 pelotons.				Voor 24 kornetten van 2 pelotons.			
Staf van het wapen	3	4	6	2	3	4	6	2
Een regiment, waarbij de afdeeling ordonnansen .	48	1372	85	846	48	1370	85	821
Twce regimenten.....	86	2480	150	1452	86	2476	150	1492
De rij- en hoefsmidschool	5	29	9	39	5	29	9	24
Algemeene sterkte	142 (1)	3885	250	2339	142 (1)	3879	250	2339

(1) 120 cavalerie-officieren.

Vergelijking van de sterkte der Cavalerie

BIJ VERSCHILLENDE SAMENSTELLINGEN.

	REGEERINGS- ONTWERP voor 15 eskadrons van vier pelotons.	ONTWERP voor 18 kornetten van drie pelotons van 12 rotten.	ONTWERP voor 24 kornetten van twee pelotons van 16 rotten.
Cavalerie-officieren.			
Generaal-majoor of luit.-gen.	1	1	1
Kolonels	3	3	3
Luitenant-kolonels	4	8	8
Majors	4		
Ritmeesters	28	34	40
1ste Luitenants	42	74	68
2de "	38		
Totaal Officieren . . .	120 (1)	120 (1)	120 (1)
Onderofficieren en manschappen.			
Adjudanten-onderofficier . .	13	13	13
Staltrumpetters	3	3	3
Opperwachtmeesters	20	23	29
Wachtmeesters	164	152	164
Fourriers	20	23	29
Schrijvers	10	10	10
Meesters werklieden	6	6	6
Korporaals	316	292	292
Korporaal-hoelsmid	1	1	1
Hoefsmeden	38	44	32
Trompetters	70	64	58
Vrijwilligers	1590	1454	1542
Miliciens	1830	1800	1700
Totaal . . .	4081	3885	3879
Paarden.			
Officiers-paarden	250	250	250
Troepen-paarden	2339 (2)	2339 (2)	2339 (2)
Besparing			
(ongerekend de miliciens.)		± f 48000	± f 5000

(1) Pro Memorie: 1 ritmeester, 2 of 3 1ste of 2de luitenants bij de Kon. Mil. Akademie en de hoofdcursus.

(2) idem : 12 troepenpaarden bij de Kon. Mil. Akademie.